الجزء ٢١ الحزب ٤١

۞ وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ إِلَّا بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ إِلَّا
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنۡهُمۡۖ وَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَأُنزِلَ
إِلَيۡكُمۡ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمۡ وَٰحِدٞ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ
٤٦ وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَۚ فَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ
ٱلۡكِتَٰبَ يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ وَمِنۡ هَٰٓؤُلَآءِ مَن يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَمَا
يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلۡكَٰفِرُونَ ٤٧ وَمَا كُنتَ تَتۡلُواْ مِن
قَبۡلِهِۦ مِن كِتَٰبٖ وَلَا تَخُطُّهُۥ بِيَمِينِكَۖ إِذٗا لَّٱرۡتَابَ
ٱلۡمُبۡطِلُونَ ٤٨ بَلۡ هُوَ ءَايَٰتُۢ بَيِّنَٰتٞ فِي صُدُورِ ٱلَّذِينَ
أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلظَّٰلِمُونَ ٤٩ وَقَالُواْ
لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ ءَايَٰتٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ قُلۡ إِنَّمَا ٱلۡأٓيَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ
وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ٥٠ أَوَلَمۡ يَكۡفِهِمۡ أَنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ
ٱلۡكِتَٰبَ يُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحۡمَةٗ وَذِكۡرَىٰ
لِقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ٥١ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ
شَهِيدٗاۖ يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
بِٱلۡبَٰطِلِ وَكَفَرُواْ بِٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ٥٢

(46) Yaa mu'uminootaa! Yahuudaafi Nasaaraa akkaataafi karaa gaarii taateen malee itti hin haasawinaa, nis hin falminaan. Isheen sun gorsaafi ragaalee ifa taateedha. Garuu isaan irraa warra diddaafi boonuun miidhaa raawwatan, lolas isin irratti labsan hanga islaamawanitti yookiin salphatoo tahanii harkaan hanga gibira kennanitti isaaniin lolaa. Yahuudaafi Kiristaanaan jedhaa: Qur'aana irraa waan Rabbiin nurratti buusetti amanne, Tawraatiifi Wangeela irraa waan isinitti buufamettis amanneerra. Dhugaan gabbaramaan keenyaafi keessanis tokkicha. Gabbaramuu, rabbummaafi guutomina Isaa keessattis shariika hin qabu. Nuti Rabbuma qofaaf butamoo, gadi godhatoodha.

(47) Akkuma kitaabota warra siin duraatti buufne Qur'aana sirratti buufneerra. Garii warra Tawraat dubbisanii–Abdallah Bin Salaam-faan ibsa isaa waan kitaabota isaanii keessatti arganiif isatti ni amanu. Mushrikoota kana irraas warri isatti amanu ni jiru. Keeyyattoota keenya kaafiroota aadaan isaanii haqa diduufi mormuu tahe malee itti hin kafaru.

(48) Yaa Ergamichaa! Qur'aana dura kitaaba tokkollee dubbisuu hin turre, mirga keetiinis homaa barreessuu hin turre. Sababni isaas ati hin baranne waan taateef hin dubbiftu, nis hin barreessitu. Odoo dubbiftee barreessita tahee namoonni wallaaloon nabiyyummaa kee ni shakku. Achumarra dhaabbatuun kitaabota dur irraa barreessita jedhan turan.

(49) Dhugumatti Qur'aanni sirratti buufame kun keeyyattoota qoma warra mu'uminoota irraa beekumsa kennamanii keessatti ifa taheedha. Keeyyattoota keenya warra kufriifi shirkiidhaan lubbuu isaanii miidhan malee hin mormu.

(50) Mushrikoonni ni jedhan: Muhammad (saw) irratti raajiiwwan Rabbii isaa biraa akka ergamoota isaan duraa irratti buufamanitti maaliif hin buufamin? Yaa Ergamichaa! warra yaada kana dhiyeessaniin jedhi: raajiwwan harka Rabbii jiru waan taheef gaafa fedhe buusa; ishee buusuun ana biraa miti. Ani adabbii Rabbii irraa isiniif dinniinaa ifa galaadha.

(51) Yaa Ergamichaa! Warra raajii barbaadan kana Qur'aana isaan irratti qara'amu sirratti buusuun hin gayuu? Qur'aana isaan irratti buufame keessatti warra amananiif rahmataafi gorsaatu jira. Waan isaan irratti buufameetu: fakkaataa waan ergamoota darban irratti buufame isaan jedhanii barbaadan irra caalaadha.

(52) Yaa Ergamichaa! isaaniin jedhi: waaniin dhufeen dhugaa tahuufi sobsiisuu keessan irrattis ragaa tahuuf Rabbiitu gayaadha. Waan samiifi dachii keessaa Rabbiin ni beeka, isaan lamaan keessattii homaa Isarraa hin dhokatu. Warri dharatti amananii Rabbitti kafaran hoonga'oon isaanuma.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Abbootii kitaabaatti falamuun karaa gaariin tahuu qaba.
- Ergamootaafi kitaabota hundatti amanuun fayyaa tahuu iimaanaatiif ulaagaadha.
- Qur'aanni kabajamaan dhugaa tahuu Nabiyyichaa irratti raajii itti fufaafi ragaa cimaadha.

وَيَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ وَلَوۡلَآ أَجَلٞ مُّسَمّٗى لَّجَآءَهُمُ ٱلۡعَذَابُۚ
وَلَيَأۡتِيَنَّهُم بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ٥٣ يَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ ٥٤ يَوۡمَ يَغۡشَىٰهُمُ ٱلۡعَذَابُ
مِن فَوۡقِهِمۡ وَمِن تَحۡتِ أَرۡجُلِهِمۡ وَيَقُولُ ذُوقُواْ مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ
٥٥ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ أَرۡضِي وَٰسِعَةٞ فَإِيَّٰيَ فَٱعۡبُدُونِ
٥٦ كُلُّ نَفۡسٖ ذَآئِقَةُ ٱلۡمَوۡتِۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا تُرۡجَعُونَ ٥٧ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ ٱلۡجَنَّةِ غُرَفٗا تَجۡرِي
مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ نِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ٥٨ ٱلَّذِينَ
صَبَرُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ٥٩ وَكَأَيِّن مِّن دَآبَّةٖ لَّا تَحۡمِلُ
رِزۡقَهَا ٱللَّهُ يَرۡزُقُهَا وَإِيَّاكُمۡۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ٦٠ وَلَئِن
سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۖ فَأَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ٦١ ٱللَّهُ يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ
عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ٦٢ وَلَئِن سَأَلۡتَهُم
مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِ مَوۡتِهَا
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ ٦٣

(53) Yaa Ergamichaa! Mushrikoonni adabbii isaaniin dinniintu akka ati saffisaan isaanitti fiddu si gaafatu. Odoo Rabbiin adabbii isaanii yeroo isa duraafi boodas hin darbine murteessuu baatee adabbii irraa wanti isaan barbaadan odoo isaan of irraa hin eegin isaanitti dhufa ture.

(54) Adabbii ati isaan akeekkachiifte saffisaan fiduu si gaafatu. Jahannam Rabbiin kaafirootaaf waadaa godhe isaaniin marsituudha, adabbii ishee jalaa dheessuu hin danda'an.

(55) Guyyaa adabni gubbaan isaan haguugee miila isaanii jalaan afata tahuuf kan Rabbiinis isaaniin loluuf: shirkiifi dilii irraa mindaa waan dalagaa turtanii dhandhamaa jedhuun san (jahannam isaaniin marsituudha).

(56) Yaa gabroottan kiyya kan natti amantan! dachii ibaadaa kiyya keessatti hin mijjeeffatin irraa godaanaa. Dacheen kiyya waan balloo taateef anuma qofa gabbaraa, waan tokkollee natti hin qindeessinaa.

(57) Lubbuun hunduu du'a dhandhamtuu waan taateef du'a sodaan godaanuu irraa isin hin dhorgin. Ergasii mindaafi qormaataaf gara keenya qofa deebitu.

(58) Warra amananii dalagaa gara keenya isaan dhiheessitu hojjatan jannata irraa kutaalee laggeen jala ishee yaatu isaan qubsiifna. Hoggayyuu achi keessa jiraatu, dhabamuun isaanitti hin qaqqabu. Warra ibaadaa Rabbii hojjatan mindaa kana kennuufiin waa tole!

(59) Mindaan warra ibaadaa Rabbii hojjatuu irratti obsanii dilii isaa irraas lubbuu isaanii qabanii waan hunda keessatti Goftaa isaanii qofa irratti hirkatanii waa tole!

(60) Lubbu qabeeyyii baayyeen isheetii waliin soorata ishee walitti qabatuufi ba'atus hin dandeenyeefi isin hunda Rabbiitu soora waan ta'eef beela sodaachuuf godaanuu dhiisuu keessatti sababni isiniif hin jiru. Inni jechoota keessan ni dhagaya, niyyaafi hojii keessan ni beeka. Sana irraa wanti isa dhokatu hin jiru, isa irratti isin mindeessa.

(61) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota: samiifi dachii eenyuutu uume? Aduufi ji'a akka wal duukaa deeman eenyuutu laaffise? Jechuu yoo gaafatte, Rabbiitu uume jedhu. Akkamitti Rabbiin qofatti amanuu irraa garagalfamanii isaa gaditti goftoolee isaan hin fayyanne kan isaan irraas rakkoo hin deebifne gabbaru?!

(62) Rabbiin iccituma ofii beekuuf kennaa nama fedhetti ballisee kan fedhe immoo irratti dhiphisa. Rabbiin waan hunda beekaa waan ta'eef waan gabrootaaf tolu gara gaggalchuun isa irraa hin dhokatu.

(63) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota eenyutu rooba samii irraa buusuun dachii eega gogdee magarsa? Jechuu yoo gaafatte, Rabbumaatu bokkaa samii irraa buusee dachii magarse jedhan. Yaa Ergaamaa! Faaruun hundi kan Rabbii ragaa isin irratti mulliseeti jedhi. Walumaa galatti garguddaan isaanii sammuu hin qaban. Silaa sammuu qabaatanii taabota isaan hin fayyanne kan isaan irraa rakkoos hin deebifne Rabbitti qindeessanii hin gabbaran ture.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Adabbii jarjarfatuun kaafiraa mallattoo gowwummaa isaaniiti.
- Balbalti Diinii nagaya baasuuf godaanuu banaadha.
- Obsuufi Rabbirratti hirkachuun hojii caalmaa qabuudha.
- Rabbummaa Rabbii qofa ragaa bahanii gabbaramuu Isaa ragaa bahuu dhiisuun abbaa saniif nagayaafi iimaana hin murteessu.

وَمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ ۚ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلْءَاخِرَةَ لَهِىَ
ٱلْحَيَوَانُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ٦٤ فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ٦٥
لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا۟ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ٦٦
أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا وَيُتَخَطَّفُ ٱلنَّاسُ مِنْ
حَوْلِهِمْ ۚ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ ٱللَّهِ يَكْفُرُونَ ٦٧
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُۥٓ ۚ
أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ٦٨ وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُوا۟
فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ٦٩

آياتها ٦٠ — سُورَةُ الرُّومِ — ترتيبها ٣٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ربع الحزب ٤١ الٓمٓ ١ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ٢ فِىٓ أَدْنَى ٱلْأَرْضِ وَهُم مِّنۢ
بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ٣ فِى بِضْعِ سِنِينَ ۗ لِلَّهِ ٱلْأَمْرُ
مِن قَبْلُ وَمِنۢ بَعْدُ ۚ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ ٱلْمُؤْمِنُونَ ٤
بِنَصْرِ ٱللَّهِ ۚ يَنصُرُ مَن يَشَآءُ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ٥

(64) Jireenyi Addunyaa kun fedhiifi qananii isa keessa jiruu waliin tapha warra qalbiin isheetti rarra’uu kan saffisaan dhabamu tahuu hin dhiisu. Yeroo hunda jiraachuu irraa kan ka’e jireenyi dhugaa biyya Aakhiraati. Odoo beekanii wanta dhabamu waan hafu dura hin dabarsan ture. Rabbiin mushrikoota yeroo eenyuutu samiifi dachii uume jechuu gaafataman rabbummaa Rabbitti waan amananiif Rabbiitu uume jedhanii deebisuufi gabbaramuu isaatti kafaruun Isaa waliin wanta biraa gabbaruun akka wal faallessu erga itti himee booda, yeroo bishaaniin nyaatamuu sodaatan tokkichummaa isaaf qulqulleessan. Yeroo bishaan jalaa nagaya bahan shirkitti deebi’uun isaanii akka wal faallessu akkana jechuun itti hime:

(65) Mushrikoonni yeroo doonii galaana keessatti yaabbatan akka Rabbiin bishaan duraa nagaya isaan baasuuf waamicha isaaf qulqulleessoo ta’anii waammatu. Yeroo inni bishaan jalaa nagaya baase Rabbii waliin gooftoolee isaanii waammatu.

(66) Qananii irraa wanta isaanii kenninetti kafaruufi abaaboo jireenya Addunyaa irraa wanta isaanii kennametti bashannanuudhaan mushrikoota tahutti deebi’an. Gaaf du’an booddee isaanii fokkotaa beekuuf jiran.

(67) Si warri Rabbiin bishaaniin nyaatamuu jalaa baasuun tola irratti ooluu san morman godhii biraa tan inni godhaafii jiru hin arganii?! Isheenis yeroo ummanni biraa lolli irratti banamuun ajjeefamoo, boojihamoo, qabeenyi isaanis duraa saamamaa jirutti isaan immoo iddoo kabajamaa dhiiga isaaniitiifi qabeenya isaaniitiinis nagayaan jiraatan isaaniif goone. Si gooftoolee isanii tan dharaan gabbaran sanitti amananiiti, tola Rabbiin isaanitti oleef isa galatoomfatuu dhiisanii itti kafaruu?

(68) Nama gara Rabbitti shirkii hirkisuun kijiba Rabbirratti uume irra yookiin dhugaa Ergamaan dhufeen nama kijibsiise irra namni miidhaa raawwate inuma hin jiru. Kaafirootaafi warra isaan fakkaatuuf Jahannam keessa bakki jiraatuun shakkii hin qabu. (69) Warra jaalala keenya barbaaduuf lubbuu isaaniitti qabsaawan karaa sirrii tahe irra isaan buufna. Dhugumatti Rabbiin tumsuufi qajeelchuun warra toltuu hojjatanii waliin jira.

BOQONNAA ARRUUM

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

wantoota, akkaataafi taateewwan jijjiiruu keessatti dhugaan uumamaa kan Rabbii tahuu ibsuudha. Ragaan jecha Rabbiiti: “Amriin hunduu duraafi boodattis Rabbiifi”

Ibsa suurattii:

(1) (Alif, Laam, Miim) Fakkii ishee jalqaba Suuraa Al-Baqaraa keessatti dubbiin dabreera.

(2) Faaris Ruumiin injifatte.

(3) Dachee Shaam keessaa bakka akkaan biyyoota Faarisitti dhihaattu keessatti (injifatte). Ruumiis erga Faarisiin injifatamte booda isaan injifatuuf jirti. (4) Yeroo waggaa sadiihii gadi hin taane kan waggaa kudhanis hin caalle keessatti. Ruum moohatuu duraafi boodaas amriin hunduu kan Rabbiiti. Guyyaa Ruum Faaris injifattu Mu’uminoonni ni gammadu.

(5) Ruum abbootii kitaabaa waan tayaniif Mu’uminoonni Rabbiin Ruumiif tumsuutti gammadu. Rabbiin nama fedhe kan fedhe irratti injifachiisa. Inni injifataa hin moo’atamne kan gabroota isaa mu’uminootaaf rahmata godhuudha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mushrikoonni rakkina keessatti taaboota isaanii irraanfatanii gara Rabbii hirkatan. Ballina keessatti immoo Rabbitti qindeessuun isaanii mallattoo dubbiin harkaa wal dhahuuti.
- Karaa Rabbiitiif qabsaa’uun gara haqaatti qajeelfamuuf sababiidha.
- Qur’aanni wanta miirri namaa itti hin dhaqqabne himuun Rabbiin biraa ta’uu argisiisa.

وَعْدَ ٱللَّهِ ۖ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
٦ يَعْلَمُونَ ظَٰهِرًا مِّنَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ ٱلْـَٔاخِرَةِ هُمْ
غَٰفِلُونَ ٧ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِم ۗ مَّا خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِلَّا بِٱلْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا
مِّنَ ٱلنَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكَٰفِرُونَ ٨ أَوَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى
ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوٓا۟
أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا۟ ٱلْأَرْضَ وَعَمَرُوهَآ أَكْثَرَ مِمَّا
عَمَرُوهَا وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ ۖ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ
لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ٩ ثُمَّ كَانَ
عَٰقِبَةَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔوا۟ ٱلسُّوٓأَىٰٓ أَن كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَكَانُوا۟
بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ١٠ ٱللَّهُ يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
١١ وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يُبْلِسُ ٱلْمُجْرِمُونَ ١٢ وَلَمْ يَكُن لَّهُم مِّن
شُرَكَآئِهِمْ شُفَعَٰٓؤُا۟ وَكَانُوا۟ بِشُرَكَآئِهِمْ كَٰفِرِينَ
١٣ وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ ١٤ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَهُمْ فِى رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ١٥

(6) Tumsi kun waadaa Rabbi irraa taheedha. Mu'uminoonni tumsi mirkanaa'uudhaan yaqiina waadaa tumsa Rabbiitiif qabu dabalatu. Baay'een namaa waan kafaraniif kana hin hubatan.

(7) Isaan iimaanaafi murtiilee sharii'aas hin beekan. Addunyaa irraa hanga gubbaa irraa mullatu (irra keessaa) kan dalagaa jiruufi jireenya waliin wal qabatuufi qarooma diinagdee ijaaruu faa malee hin beekan. Aakhiraa ishee biyya jiruu dhugaa taate irraa garagaloodha; yaada itti hin kennan.

(8) Mushrikoonni kijibsiisan kun lubbuu isaanii akkaataa Rabbiin ishee itti uumee sirreesse hin xiinxallee? Samiifi dachii Rabbiin dhugaaf uume malee taphaaf hin uumne. Addunyaa keessatti argamuu isaan lamaaniitiif yeroo murtaa'e godhe. Irra baay'een namaa Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin qunnamuutti kafaroodha. Kanaafuu dalagaa gaarii Rabbiin biratti jaallatamtuun kaafamuudhaaf hin qophaa'an.

(9) Isaan kun akka booddeen warra isaan duraa taate ilaaluuf dachii keessa hin deemnee? Ummanni sun humnaan isaan irra jaboofi hamma isaan kun dachii kunuunsan caalaa kunuunsaniiru. ergamoonni isaanii tokkummaa Rabbii irratti ragaa ifa ta'een isaanitti dhufnaanis ni sobsiisan. Garuu sababa kafaruu isaaniitiif lubbuu isaanii halaaka irra fiduun of miidhan malee, Rabbiin yeroo isaan balleesse homaa isaan hin miine.

(10) Ergasii booddeen warra shirkiidhaafi hamtuu hojjachuun dalagaan isaanii baddee fokkina keessatti cimaa tahera. Sababni isaa waan keeyyattoota Rabbii kijibsiisaniifi qishnaa itti godhaniif jecha.

(11) Rabbiin fakeenya dabreen maletti uumuu eegala. Ergasii isa dhabamsiisa, ammas ni deebisa. Kana boodaas qormaataafi mindaaf Guyyaa Qiyaamaa gara Rabii qofa deebifamu.

(12) Guyyaa Qiyaamaan taatu badii raawwattoonni Rabbitti kafaruu irratti sababni waan harkaa badeef rahmata Rabbii irraa abdii muratanii hamilee dhabuuf taa'u.

(13) Gabbaramtoota isaanii keessaa adabbii jalaa isaan baraaruuf kan magantaa dhaquuf hin jiru. Yeroo isaan baay'ee dhimmaman keessa waan isaanii tumsuu dhabaniif gabbaramtoota isaaniittis kafaroo tahuf jiru.

(14) Guyyaa Qiyaamaan taatu namni mindaa argachuu keessatti akkuma hujii isaanii kan Addunyaatti ramadamu; warri sadarkaa oliitti ol ba'uufi kan sadarkaa gadiitti gadi bu'aniis jiru.

(15) Warri Rabbitti amananii dalagaa Isa biratti jaallatamtu hojjatan qananii itti fufaa addaan hin dhaabbanneen jannata keessatti gammadu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Waan Aakhiraa irraa dagatanii waan Addunyaa qofa beekuun bu'aa hin qabu.
- Tokkummaa Rabbii irratti qajeelchuuf mallattoon isaa kan lubbuufi moggaa dacheetti argamu gayaadha.
- Miidhaa raawwachuun sababa badii ummata darbeeti.
- Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin Mu'uminoota ol fuudhee kaafirtoota gadi qaba.

وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَلِقَآئِ ٱلْءَاخِرَةِ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ فِى ٱلْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ١٦ فَسُبْحَٰنَ ٱللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ
وَحِينَ تُصْبِحُونَ ١٧ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ١٨ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَيُحْىِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ
١٩ وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنْ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ إِذَآ أَنتُم بَشَرٌ
تَنتَشِرُونَ ٢٠ وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ
أَزْوَٰجًا لِّتَسْكُنُوٓا۟ إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَّوَدَّةً وَرَحْمَةً
إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ٢١ وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦ
خَلْقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَٰنِكُمْ
إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّلْعَٰلِمِينَ ٢٢ وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦ مَنَامُكُم
بِٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَٱبْتِغَآؤُكُم مِّن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ٢٣ وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦ يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ
خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَيُحْىِۦ بِهِ ٱلْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَآ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٢٤

(16) Warri Rabbitti kafaranii keeyyatoota Ergamaa irratti buufaman kijibsiisaniifi kaafamuu Guyyaa Qiyaamaas sobsiisan isaan warra adabbiif fidamaniidha.

(17) Yeroo galgalatti seentan Rabbiin qulqulleessaa; yeroon sun yeroo salaata lameen Maghribaafi Ishaa'iiti. Yeroo ganamatti seentanis Rabbiin qulqulleessaa; yeroon sun yeroo salaata Subhiiti.

(18) Faaruun hundi Rabbiin qofaaf tahaadha; samii keessatti malaykonni Isa faarsu, dachii keessatti uumamni hunduu Isa faarsu. Yeroo saafawatti seentanis isa qulqulleessaa; yeroon sun yeroo salaata Asriiti. Yeroo Zuhriitti hogga seentanis Isa qulqulleessaa.

(19) Jiraa du'aa keessaa baasa; fakkeenyaaf ilma namaa copha bishaan hormaataa irraa, ilmaan hindaaqqoo buphaa keessaa baasa. Du'aa jiraa keessaa baasa; fakkeenyaaf nama irraa bishaan hormaataa, hindaaqqoo keessaa buphaa baasa. dachii roobatti buusuun erga gogdee jiraachisa. Akkuma dacheen magasuun jiraattu isinis qormaataafi mindaaf awwaala keessan irraa baafamtu.

(20) Yaa namootaa! Yeroo abbaa keessan Aadamiin dhoqqee irraa uume; biyyee irraa isin uumuun mallattoolee gurguddoo dandeettiifi tokkummaa Rabbii irratti qajeelchan irraayi. Sana booda isin nama wal horuun baay'atu tahuun bahaafi lixa ishee keessa facaatu.

(21) Yaa dhiirotaa! Wajji jiraatuun akka lubbuun keessan itti qananiituuf nama akka keessanii irraa niitiiwwan isiniif uume, gidduu keessanitti jaalalaafi waliif rifaatuu taasisuun mallattoo dandeettii Rabbii irraayi. Dhugumatti waan dubbatame kana keessa warra xinxalaniif ragaalee mullatoo tahantu jiru. Warri xiinxalu sammuu hojjisiisuun fayyadama waan ta'eef.

(22) Samiifi dachii uumuun mallattoowwan gurguddoo dandeettii Rabbiitiifi tokkummaa Isaa irraayi. Loqodaafi halluun keessan waldhabuunis mallattoo Isaa irraayi. Warra beekumsaafi argaa qabaniif wanta dubbatame keessa ragaafi qajeelfamaatu jira.

(23) Halkaniifi guyyaa akka dadhabbii hojii irraa boqottaniif rafuun keessan mallattoolee dandeettiifi tokkummaa Raabii argisiisan iraayi. Kennaa Rabbii keessanii barbaaduuf guyyaa keessa deemtanii hojjattan isiniif godhuunis mallattoo isaa irraayi. Nammoota dhageettii xiinxaluutiifi qeebaluu qabaniif wantoota kana keessa ragaaleetu jiru.

(24) Samii keessatti hangaasuu (calanqee) isa keessa bakakkaa sodaafi rooba kajeeluun jirtu walitti isiniif qabuun, samii irraa bishaan roobaa buusee dachii erga gogdee marga ishee keessaa marguun jiraachisuun mallattoolee dandeettiifi tokkummaa Rabbii argisiisan iraayi. Namoota sammuu qabaniif kana keessa ragaalee mullatoo tahantu jira. Isheedhaan qormaataafi mindaaf du'a booda kaafamuun akka jiru irratti ni qajeelu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Gabrichi yeroo isaa salaataafi tasbiihaan jiraachisuun booddeen isaa toluuf mallattoodha.
- Yeroo Rabbiin du'aa irraa jiraa uumu, jiraa irraayis du'aa uumu jiruun haarayatti deebi'uun du'a booda kaafamuu irratti nama qajeelcha.
- Mallattoolee Rabbii kan lubbuufi moggaa dachii keessa jiran nama qaamota miiraa kan mullataniifi dhokatan kan Rabbiin isa irrattiin tola oole hojjisiisan malee namni irraa fayyadamu hin jiru.

وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَن تَقُومَ ٱلسَّمَآءُ وَٱلۡأَرۡضُ بِأَمۡرِهِۦۚ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمۡ
دَعۡوَةٗ مِّنَ ٱلۡأَرۡضِ إِذَآ أَنتُمۡ تَخۡرُجُونَ ٢٥ وَلَهُۥ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۖ كُلّٞ لَّهُۥ قَٰنِتُونَ ٢٦ وَهُوَ ٱلَّذِي يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُۥ وَهُوَ أَهۡوَنُ عَلَيۡهِۚ وَلَهُ ٱلۡمَثَلُ ٱلۡأَعۡلَىٰ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٢٧ ضَرَبَ لَكُم مَّثَلٗا
مِّنۡ أَنفُسِكُمۡۖ هَل لَّكُم مِّن مَّا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُم مِّن
شُرَكَآءَ فِي مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ فَأَنتُمۡ فِيهِ سَوَآءٞ تَخَافُونَهُمۡ
كَخِيفَتِكُمۡ أَنفُسَكُمۡۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ
يَعۡقِلُونَ ٢٨ بَلِ ٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَهۡوَآءَهُم بِغَيۡرِ عِلۡمٖۖ
فَمَن يَهۡدِي مَنۡ أَضَلَّ ٱللَّهُۖ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ٢٩ فَأَقِمۡ
وَجۡهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفٗاۚ فِطۡرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِي فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيۡهَاۚ
لَا تَبۡدِيلَ لِخَلۡقِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلۡقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ
نصف الحزب ٤١ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ٣٠ ۞ مُنِيبِينَ إِلَيۡهِ وَٱتَّقُوهُ وَأَقِيمُواْ
ٱلصَّلَوٰةَ وَلَا تَكُونُواْ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ٣١ مِنَ ٱلَّذِينَ فَرَّقُواْ
دِينَهُمۡ وَكَانُواْ شِيَعٗاۖ كُلُّ حِزۡبِۭ بِمَا لَدَيۡهِمۡ فَرِحُونَ ٣٢

25 Samiin odoo hin kufin dacheenis odoo hin jigin ajaja Rabbiitiin dhaabbatuun mallattoo dandeettiifi tokkummaa Isaa irratti nama qajeelchan irraayi. Maleykichi xurunbaa afuufuun waamicha tokko yeroo Rabbiin isin waame, hoggasuma isin qormaataafi mindaaf awwaala keessan irraa baatan.
26 Qabaatuun, uumuuniifi murtiinis wantoonni samiifi dachii keessaa Rabbuma qofaafi; wantoonni samiifi dachii keessaa hunduu ajaja isaatiif bitamoodha.
27 Inni fakkeenya darbe malee uumuu eegalee dhabamsiisuu booda deebisu Rabbuma qofa. Deebisuutu eegaluu irra laafa, isaan lamaanuu isa irratti laafoodha. Sababni isaas inni yeroo wanta tokko fedhe ‘argami’ jennaan wanti sun achumaan argama. Sifaata guddinaafi guutumminaa irraa wanta ibsame hunda keessatti sifti ol ta’aan kan isaati. Inni injifataa hin injifatamne, uumuufi tajaajila isaa keessatti ogeessa.
28 Yaa mushrikootaa! Rabbiin fakkeenya matuma keessan irraa fudhatame akkana jechuun isiniif godhe: gabroota keessan irraa namni qabeenya keessan qixxeetti isinii waliin qabaatu kan akka gariin keessan hiriyaa isaa kan bilisa ta’e horii isaa waliin hiratuu sodaatutti, horii keessan isinii waliin qooddatuu isaanii sodaattan ni jirtuu? Gabroota keessan irraa waan kana matuma keessaniif ni jaallattanii? Jaallachuu dhabuun keessan shakkii hin qabu. Egeasiifuu uumama isaatiifi gabroottan isaa irraa mootummaa isaa keessatti shariika qabaatuu dhabuutti Rabbitu caalaadha. Fakkeenyaafi wantoota biroos godhuu kanaan isaantu irraa fayyadama waan ta’eef namoottan sammuu qabaniif ragaa adda addaa ibsina.
29 Warra miidhaa raawwatan sababni jallina isaanii hanqina ragootaafi ibsi ragootaa dhabamuu odoo hin taane fedhii hordofuufi abboota isaanii qabatuudha. Nama Rabbiin jallise eenyu qajeelloo kennaaf? Namni kennuuf hin jiru; tumsi adabbii Rabbii isaan irraa deebisu hin jiru.
30 Yaa Ergamichaa! Siifi warri waliin jirtan amantii hunda dhiisuun gara Diinii Rabbiin itti si deebiseetti fuula keessan deebisaa. Innis Diinii Islaamaa kan irratti Rabbiin ilma namaa uumeedha. Uumaa Rabii jijjiiruun hin jiru. Garuu irra hedduun namaa akka diiniin dhugaa isa ta’e hin beekan malee diiniin sirrii kan jallinni keessa hin jirre isuma.
31 Dilii teessan irraa tawbatuun gara Rabbii deebi’aa, ajaja Isaa jala butamuufi waan inni dhorge irraa fagaatuun Isa sodaadhaa. Salaata akkaataa guutuu taate irratti sagadaa. Mushrikoota uumaa faallessee ibaadaa isaanii keessatti Rabbii wajjin wanta biroo gabbaru irraa hin tahinaa.
32 Ammas mushrikoota amantii isaanii jijjiiranii; garii isaatti amananii garitti kafaruun, gareefi tuuta hundummaan isaaniituu dhara irra jirutti gammadan kan isaanuma qofatu haqa irra jira malee namni biraa dhara irra jira ta’uu yaadan san irraa hin tahinaa.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Tolaafi dirqamaan uumamni hunduu Rabbiif gadi godhatu.
- Uumuun jalqabaa kaafamuu boodaatiif mallattoo mullattuudha.
- Fedhii lubbuu hordofuun nama jallisa.
- Amantiin Islaamaa amantii nagayaati.

وَإِذَا مَسَّ ٱلنَّاسَ ضُرّٞ دَعَوۡاْ رَبَّهُم مُّنِيبِينَ إِلَيۡهِ ثُمَّ إِذَآ أَذَاقَهُم
مِّنۡهُ رَحۡمَةً إِذَا فَرِيقٞ مِّنۡهُم بِرَبِّهِمۡ يُشۡرِكُونَ ٣٣ لِيَكۡفُرُواْ بِمَآ
ءَاتَيۡنَٰهُمۡۚ فَتَمَتَّعُواْ فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ٣٤ أَمۡ أَنزَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ
سُلۡطَٰنٗا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُواْ بِهِۦ يُشۡرِكُونَ ٣٥ وَإِذَآ أَذَقۡنَا
ٱلنَّاسَ رَحۡمَةٗ فَرِحُواْ بِهَاۖ وَإِن تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةُۢ بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡ
إِذَا هُمۡ يَقۡنَطُونَ ٣٦ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّ ٱللَّهَ يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ
وَيَقۡدِرُۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ٣٧ فَـَٔاتِ ذَا ٱلۡقُرۡبَىٰ
حَقَّهُۥ وَٱلۡمِسۡكِينَ وَٱبۡنَ ٱلسَّبِيلِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ
وَجۡهَ ٱللَّهِۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ٣٨ وَمَآ ءَاتَيۡتُم مِّن رِّبٗا
لِّيَرۡبُوَاْ فِيٓ أَمۡوَٰلِ ٱلنَّاسِ فَلَا يَرۡبُواْ عِندَ ٱللَّهِۖ وَمَآ ءَاتَيۡتُم مِّن
زَكَوٰةٖ تُرِيدُونَ وَجۡهَ ٱللَّهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُضۡعِفُونَ ٣٩
ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَكُمۡ ثُمَّ رَزَقَكُمۡ ثُمَّ يُمِيتُكُمۡ ثُمَّ يُحۡيِيكُمۡۖ هَلۡ مِن
شُرَكَآئِكُم مَّن يَفۡعَلُ مِن ذَٰلِكُم مِّن شَيۡءٖۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ
عَمَّا يُشۡرِكُونَ ٤٠ ظَهَرَ ٱلۡفَسَادُ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ بِمَا كَسَبَتۡ
أَيۡدِي ٱلنَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعۡضَ ٱلَّذِي عَمِلُواْ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ٤١

(33) Mushrikoonni yeroo rakkoon dhukkubaa yookiin hiyyumaa yookiin hoongee qabe akka waan isaan qabe kana isaan irraa deebisu, Rabbiif gadi godhatuun gara isaa deebi'oo ta'anii isuma qofa waammatu. Kana booda yeroo waan isaan qabe isaan irraa fuudhuun isaaniif rahmata godhe yeroo kana gareen isaan irraa ta'e kadhaa keessatti Rabbii wajjin waan biraa qindeessutti deebi'u.

(34) Erga tola Rabbii kan akka rakkoo isaan irraa fuudhuu faatti kafaran, waan jireenya kana keessatti fuula isaanii jirutti bashannanan Guyyaa Qiyaamaa ija isaaniitiin akka jallina keessa turan arkuuf taa'an.

(35) Odoo ragaa itti hin qabne maaltu gara shirkiitti isaan waame? Rabbitti qindeessuu isaanii irratti ragaa kitaabaa tokkollee isaan irratti hin buufne. Kitaabni shirkii isaanii dubbaate kan kufriin irra jiran sun sirrii ta'uu himuus hin jiru.

(36) Tola isaanitti oolle kan akka fayyaafi durumaa yeroo namoota dhandhamsiifne gammachuu, boonuufi gammaduun of tuulu. Wanti isaan gaddisiisu kan akka dhukkubaafi hiyyumaa badii harki isaanii hojjatteef yeroo isaan qaqqabe, yeroo kana isaan rahmata Rabbii irraa abdii muratu.

(37) Sila isaan akka Rabbiin gabroottan isaa kan isa galatoomfatuufi isatti kafaru ilaaluuf nama fedheef kennaa ballisu, nama fedhe immoo obsuufi dallanuu isaa ilaaluuf akka itti dhiphisu hin arginee? Gariif kennaa ballisee gariitti xiqqeessuu keessa Mu'uminootaaf rahmata Rabbii irratti wanta qajeelchantu jiru.

(38) Yaa muslimaa! Nama firaatiif toltuu iraa waan inni haqa godhatu kennaafii. Nama rakkateefi kan odoo karaa deemuu galaan harkatti citteefis kenni. Kennaan warra fuula Rabbii barbaadaniif toltuudha. Warri gargaarsa kana arjooman jannata irraa wanta barbaadan argatuufi adabbii irraa wanta sodaatan jalaa nagaya bahuun milkaa'oon isaan qofa. Rabbiin dalagaa irraa kan gara isaatti nama dhiheessu yeroo ibse, wanta fuulli isaa itti hin fedhamin kan kaayyoon addunyaa itti fedhame ibsuuf akkana jedhe:

(39) Qabeenya irraa wanti isin akka dabalee deebisuuf nama tokkof kennitan mindaan isaa Rabbiin biratti hin misoomu. Qabeenya keessan irraa wanti isin odoo sadarkaafi mindaa nama irraa itti hin barbaadin fuula Rabbii barbaaduuf akka namni tokko dhimma itti ba'uuf kennitan warri Rabbiin biratti mindaan isaanii dachaa godhmuuf isaan qofa.

(40) Rabbuma qofatu isin uumee nyaachisee isin ajjeesee booda isin kaasuun kophaa bahaadha. Taabota isin Rabbii gaditti gabbartan irraa wanti waan kana hojjatu ni jiraa? Wanta mushrikoonni jedhanuufi yaadan irraa Rabbiin qulqullaaweera.

(41) Waan namni ittiin jiraatu hir'isuufi lubbuu isaanii keessatti dhukkuboota adda addaa fiduun sababa dilii isaan hojjataniif, badiin ardiifi galaana keessattis mullatte. Rabbiin galata hamtuu isaan hojjatanii akka isaan tawbaan gara isaa deeb'aniif addunyaa keessatti garii isaan dhandhamsiisuuf kana godhe.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Bakka gammachuutti boonanii gaafa balaan buute abdii muratuun amaloota kaafiraa irraayi.
- Haqa abbaa isheetiif kennuun sababa milkiiti.
- Rabbiin dhala barakaa keessaa haqee kennaa karaa isaa dachaa godha.
- Dhukkuboonni faca'uufi naannoon onuun dhiibbaa dilii ta'uun mullataadha.

قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَـٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلُ ۚ
كَانَ أَكْثَرُهُم مُّشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ ٱلْقَيِّمِ مِن
قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۖ يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ﴿٤٣﴾ مَن
كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَـٰلِحًا فَلِأَنفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾
لِيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّـٰلِحَـٰتِ مِن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ
ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ ءَايَـٰتِهِۦٓ أَن يُرْسِلَ ٱلرِّيَاحَ مُبَشِّرَٰتٍ وَلِيُذِيقَكُم
مِّن رَّحْمَتِهِۦ وَلِتَجْرِىَ ٱلْفُلْكُ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَآءُوهُم
بِٱلْبَيِّنَـٰتِ فَٱنتَقَمْنَا مِنَ ٱلَّذِينَ أَجْرَمُوا۟ ۖ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى يُرْسِلُ ٱلرِّيَـٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُۥ
فِى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهُۥ كِسَفًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَـٰلِهِۦ ۖ فَإِذَآ أَصَابَ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦٓ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَإِن كَانُوا۟ مِن قَبْلِ أَن يُنَزَّلَ عَلَيْهِم مِّن قَبْلِهِۦ لَمُبْلِسِينَ
﴿٤٩﴾ فَٱنظُرْ إِلَىٰٓ ءَاثَـٰرِ رَحْمَتِ ٱللَّهِ كَيْفَ يُحْىِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَآ ۚ
إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

(42) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota kanaan: ‘dachee keessa deemuun booddi warra isin dura kijibsiisuu turee akka ta’e ilaalaa. Booddeen isaanii fokkataa ture. Irra guddaan isaanii Rabbitti waa qindeessoofi isaa wajjin waan biraa gabbaroo taanaan, Rabbitti qindeessuu isaaniif balleeffaman’ jedhiin.

(43) Yaa Ergamichaa! Guyyaan Qiyaamaa kan wanti isa deebisu hin jirre odoo hin dhufne dura Diinii sirrii kan dabni keessa hin jirretti fuula kee qajeelchi. Guyyaa san keessa namni garee lamatti adda baha; garee jannata keessatti qananiifamaniifi garee ibidda keessatti adabamaniidha.

(44) Namni Rabbitti kafare rakkoon kafaruu isaa kan ibidda keessatti hafuu ta’e sun isaanuma irratti deebi’a. Namni hojii gaarii fuula Rabbii barbaadee hojjate jannata keessatti hafoo haala tahaniin jannata seenanii waan isa keessa jirutti bashannanuu lubbuu isaaniitiif qopheessaniiru.

(45) Sababni isaas akka Rabbiin warra Isatti amananii dalagaa gaarii Rabbii isaanii jaallachiiftu hojjattaniif galata galchuufi. Rabbiin warra Isaafi ergamoota Isaatti kafaran hin jaallatu; jibbanna jabaa isaan jibba, Guyyaa Qiyaamaa isaan adabuuf taa’a.

(46) Rabbiin qilleensa roobni bu’uun dhiyaachuun gabroota gammachiiftu erguun mallattoo gurguddoo dandeettiifi tokkummaa Rabbii irratti qajeelchan irraayi. Yaa namootaa! Rahmata isaa irraa quufaafi ballina rooba booda argamu isin dhandhamsiisuuf, fedhii Rabbiitiin dooniileen gaalaana keessa akka deemtuufi galaana keessa daldaluun tola Rabbii irraa akka barbaaddattaniif qilleensa erge. Ammas akka tola isaa irratti Rabbiin galatoonfattanii ishee irraa isinii ida’uufi.

(47) Yaa Ergamichaa! Dhugumatti gara ummattoota siin duraatti ergineerra. Mallattoolee dhugummaa isaanii argisiiftuun itti dhufnaan wanta ergamoonni isaanittiin dhufan kijibsiisan. Achumaan warra yakka raawwatan irraa haaloo bahanne; adabbii keenyaan isaan balleessinee ergamootaafi namoota isaanitti amanan nagaya baafne. Mu’uminoota nagaya baasuufi isaanii tumsuun haqa nuti of irra keenyeedha.

(48) Rabbiin Isa qilleensa oofuufi erguudha. Achi booda qilleensi sun duumessa kaaftee sochoofti. Sana booda xiqqaatus yookiin guddatus akka fedhetti samii keessa diriirsee kutaa kutaa isa taasisa. Yaa nama ilaale! Walakkaa isaatii bokkaa gad bahu argita. Yeroo Rabbiin rooba isaa gabroota isaa irraa nama fedheef kenne yeroma kana Rabbiin rooba booda isaatii dacheen waan isaaniifi beyladaan isaanis itti haajomte isaanii magarsuun aragamu sana rahmata isaatiin isaanii buusutti gammadu.

(49) Kan bokkaan isaan irratti bu’uu dura abdii kutatoo ta’anii turan.

(50) Yaa Ergamichaa! Faana rooba Rabbiin gabroota isaatiif rahmata godhuuf buusee akka Rabbiin isheedhaan dachii erga gogdee booda jiraachisu ilaali. Rabbiin dachii gogduu jiraachise warra du’aniis ni kaasa. Inni waan hunda irratti dandayaadha; homaa Isa hin dadhabsiisu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qilleensa erguun, bokkaa buusuufi dooniin galaana keessa deemuun godhii ishee irratti Rabbiin galatomfatutti nama waamtuudha.
- Badi raawwattoota balleessee mu’uminootaaf tumsuun aadaa Rabbiiti.
- Dachee erga gogdee magarsuun kaafamuu irratti mallattoodha.

وَلَئِنۡ أَرۡسَلۡنَا رِيحٗا فَرَأَوۡهُ مُصۡفَرّٗا لَّظَلُّواْ مِنۢ بَعۡدِهِۦ يَكۡفُرُونَ
٥١ فَإِنَّكَ لَا تُسۡمِعُ ٱلۡمَوۡتَىٰ وَلَا تُسۡمِعُ ٱلصُّمَّ ٱلدُّعَآءَ إِذَا وَلَّوۡاْ
مُدۡبِرِينَ ٥٢ وَمَآ أَنتَ بِهَٰدِ ٱلۡعُمۡيِ عَن ضَلَٰلَتِهِمۡۖ إِن تُسۡمِعُ إِلَّا
مَن يُؤۡمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسۡلِمُونَ ٥٣ ۞ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم ثلاثة أرباع الحزب ٤١
مِّن ضَعۡفٖ ثُمَّ جَعَلَ مِنۢ بَعۡدِ ضَعۡفٖ قُوَّةٗ ثُمَّ جَعَلَ مِنۢ بَعۡدِ
قُوَّةٖ ضَعۡفٗا وَشَيۡبَةٗۚ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۖ وَهُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡقَدِيرُ
٥٤ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يُقۡسِمُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ مَا لَبِثُواْ غَيۡرَ
سَاعَةٖۚ كَذَٰلِكَ كَانُواْ يُؤۡفَكُونَ ٥٥ وَقَالَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ
ٱلۡعِلۡمَ وَٱلۡإِيمَٰنَ لَقَدۡ لَبِثۡتُمۡ فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡبَعۡثِۖ
فَهَٰذَا يَوۡمُ ٱلۡبَعۡثِ وَلَٰكِنَّكُمۡ كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ٥٦ فَيَوۡمَئِذٖ
لَّا يَنفَعُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مَعۡذِرَتُهُمۡ وَلَا هُمۡ يُسۡتَعۡتَبُونَ
٥٧ وَلَقَدۡ ضَرَبۡنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٖۚ
وَلَئِن جِئۡتَهُم بِـَٔايَةٖ لَّيَقُولَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا
مُبۡطِلُونَ ٥٨ كَذَٰلِكَ يَطۡبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ ٱلَّذِينَ لَا يَعۡلَمُونَ
٥٩ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞۖ وَلَا يَسۡتَخِفَّنَّكَ ٱلَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ٦٠

(51) Wallaahi! qilleensa midhaaniifi marga isaanii balleessitu yoo itti ergine, midhaan isaanii erga magariisa ture kan halluun daalachoome ta'uu arganis godhii Rabbiin isaaniif godhe baay'ee ta'uu waliin ittuma kafaran.

(52) Akkuma warra du'eefi duudaa dhagayuu diddaaf sirraa fagaatan dhageessisuu hin dandeenye, namoota garagaluufi fayyadamuu dhabuun isaan kana fakkaate qajeelchuu hin dadeessu.

(53) Nama keeyyattoota keenyatti amanu malee nama karaa sirrii irraa jallate karaa qajeelloo irra buusuu hin dandeessu. Sababni isaas nama amanu santu waan ati jettuun fayyadadama. Isaan ajaja keenya jala butamoo, isaaf gadi godhatoodha.

(54) Yaa namootaa! Rabbiin isa bishaan laafaa irra isin uume. Laafina ijoollummaa booda jabina dhiirummaa godhe. Ammas jabina dhiirummaa booda laafina jaarsummaafi dullumaa godhe. Rabbiin laafinaafi jabinas akka fedhetti uuma. Inni waan hunda beekaa homaa isa irraa hin dhokanneedha. Dandayaa homaa isa hin dadhabsiifneedha.

(55) Guyyaa Qiyaamaan dhaabbatte badi raawwattoonni yeroo takka malee awwaala isaanii keessa hin teenye jedhanii kakatu. Akkuma hanga awwaala isaanii keessa taa'an beekuu irraa gara galfaman addunyattis haqa beekuu irraa garagalfamaniiru.

(56) Nabiyyootaafi malaykota irraa warri beekumsa Rabbiin isaanii kenne akkana jedhan: kaafamuun jiraachuu wallaaltaniiti itti kafartan malee beekumsa Rabbii kan darbe keessatti wanta inni barreesse keessatti gaafa isin uume irraa hanga guyyaa isa keessa kaafamuu keessan mormitaniitti turtaniiru.

(57) Guyyaa Rabbiin uumama qoratuufi mindeessuuf kaasu miidhaa raawwattoota sababa dhiheeffatuun bu'aa isaaniif hin qabu; tawbatanii gara Rabbii deebi'uun waan yeroon dabarteef isaan irraa hin barbaadamu.

(58) Dhugumatti Qur'aana kana keessatti akka dhugaan dhara irraa adda ba'uuf fakeenya hunda irraa isaaniif goone. Yaa Ergamichaa! Dhugumatti ragaa dhugummaa kee aragisiisuun yoo isaanitti dhufte, warri Rabbitti kafaran: isin wanta dhuftaniin keessatti dhara dubbatoo malee hin taane jedhu.

(59) Akkuma onnee warra ati mu'ujizaan isaanitti dhufnaan hin amaninii kana irratti cufe onnee warra wantii ati isaanitti dhufteen kun haqa ta'uu hin beekinii irrattis cufa.

(60) Yaa Ergamichaa! Ummanni kee si kijibsiisuu irratti obsi. Dhugumatti waadaan Rabbiin tumsuufi mijjeessuu irratti siif gale dhugaadha. Warri kaafamuu isaaniitti hin amanin jarjarfatuufi obsuu dhiisuutti si hin geessin.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Yeroo balaan buute kaafirtoonni rahmata Rabbii irraa garaa murata.
- Qajeelloon harka Rabbii keessa jirti malee Ergamaa harka hin jirtu.
- Nama xiinxaleef adeemsi jiruu gorsa.
- Qalbiin qollofamuuf sababni diliidha.

ترتيبها ٣١ سُورَةُ لُقۡمَان آياتها ٣٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ١ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ ٢ هُدٗى وَرَحۡمَةٗ
لِّلۡمُحۡسِنِينَ ٣ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم
بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ٤ أُوْلَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدٗى مِّن رَّبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ٥ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشۡتَرِي لَهۡوَ ٱلۡحَدِيثِ
لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ٦ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ءَايَٰتُنَا وَلَّىٰ مُسۡتَكۡبِرٗا
كَأَن لَّمۡ يَسۡمَعۡهَا كَأَنَّ فِيٓ أُذُنَيۡهِ وَقۡرٗاۖ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ٧
إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمۡ جَنَّٰتُ ٱلنَّعِيمِ ٨
خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٗاۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٩ خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ وَأَلۡقَىٰ فِي ٱلۡأَرۡضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ
بِكُمۡ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٖۚ وَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَنۢبَتۡنَا
فِيهَا مِن كُلِّ زَوۡجٖ كَرِيمٍ ١٠ هَٰذَا خَلۡقُ ٱللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
خَلَقَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦۚ بَلِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ١١

BOQONNAA LUQMAAN

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

hayyummaa sharii'aan walgaltu mullisuufi fakkeenya sanaatiif Luqmaaniin dubbachuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Alif, Laam, Miim): Eegala Suuraa Baqaraa keessatti fakkii ishee irratti dubbiin darbeera.

(2) Yaa Ergamichaa! Keeyyattoonni sirratti bu-ufaman kun keeyyattoota kitaaba dubbii hikmaa dubbatuuti.

(3) Inni kun warra haqa Rabbiitiifi kan gabroota isaatiin dhaabbachuun toltuu hojjataniif qajeelloofi rahmata.

(4) Isaan warra salaata guutanii raawwatanii zakaa qabeenya isaanii irraas kennataniidha. Waan Aakhiraa keessa jiru kan akka kaafamuu, qoratamuu, mindeeffamuufi adabamuu warra mirkaneeffataniidha.

(5) Warri amaloota kana qaban qajeelloo Gooftaa isaanii irraa taate irra jiran. Isaan sun waan barbaadan argatanii waan sodaatan jalaa bahuun milkaa'oodha. Rabbiin yeroo amaloota warra toltuu hojjatanii dubbate amaloota warra hamtuu hojjataniitis akkana jechuun dubbate:

(6) Namoota irraa warra akka Nadrii bin Al-haaris kan beekumsa malee diinii Rabbii irraa nama garagalchuufi keeyyattoota Rabbii qishnaa godhatuuf oduu taphaa filatantu jiru. Warra amaloota kana qaban Aakhiratti adabbii salphisaa tahetu isaaniif jira.

(7) Yeroo keeyyattoonni keenya isa irratti qara'amtu akka waan gurra isaa keessa sagalee dhagayuu irraa duudummaan jirtuutti ishee dhaggeeffatuu irraa boonee akka waan hin dhagayiniitti garagala. Yaa Ergaamaa! Adabbii laalessaa tahe kan Aakhiratti isa eeggatuun gammachiisi.

(8) Warra Rabbitti amananii dalagaa gaggaarii dalagan jannata keessatti wanta Rabbiin isaanii qopheesseen qananiyu.

(9) Achi keessa yeroo hunda jiraatu. Beellama dhugaa kan shakkii hin qabne isaaniif godhe. Rabbiin injifataa namuu isa hin injifanne kan uumuufi sharii'aa isaa keessattis ogeessa taheedha.

(10) Rabbiin samii utubaa malee ol fuudhamtuu godhee uume. Dachees akka isiniin hin sosochoone gaarren lafa qabatoo keessa dhaabe. Akaakuuwwan lubbu qabeeyyii dachii gubbaa facaase. Bishaan roobaa duumessa irraa buusuun gosa biqilootaa kan ilaaluun isaa bareedu kan namootaafi beelladoonni itti fayyadaman dachii keessaa magarsineerra.

(11) Yaa mushrikootaa! Kan dubbatame kun uumaa Rabbiiti. Waan wantoonni isin gabbartan uumte natti argisiisaa ree? Baraa badii raawwattoonni yeroo wanta uumamte kan homaa hin uumne Rabbitti qindeessan dhugaa irraa jallina mullataa ta'e keessa jiru.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Ibaadaan Rabbii addunyaafi aakhiraa keessattis gara milkiitti nama harkifti.
- Jechas ta'ee hojii irraa wanti karaa sirrii irraa namoota dhoowwu hundi haraami.
- Boonni dhugaa hordofuu irraa nama dhorga.
- Dandeettii waan tokko uumuu Rabbumatu qaba; kaafiroonni gooftooliin isaanii homaa akka hin uumne lolamaniiru.

وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا لُقۡمَٰنَ ٱلۡحِكۡمَةَ أَنِ ٱشۡكُرۡ لِلَّهِۚ وَمَن يَشۡكُرۡ فَإِنَّمَا
يَشۡكُرُ لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٞ ١٢ وَإِذۡ قَالَ
لُقۡمَٰنُ لِٱبۡنِهِۦ وَهُوَ يَعِظُهُۥ يَٰبُنَيَّ لَا تُشۡرِكۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّ ٱلشِّرۡكَ
لَظُلۡمٌ عَظِيمٞ ١٣ وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيۡهِ حَمَلَتۡهُ أُمُّهُۥ
وَهۡنًا عَلَىٰ وَهۡنٖ وَفِصَٰلُهُۥ فِي عَامَيۡنِ أَنِ ٱشۡكُرۡ لِي وَلِوَٰلِدَيۡكَ
إِلَيَّ ٱلۡمَصِيرُ ١٤ وَإِن جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ
لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا تُطِعۡهُمَاۖ وَصَاحِبۡهُمَا فِي ٱلدُّنۡيَا مَعۡرُوفٗاۖ
وَٱتَّبِعۡ سَبِيلَ مَنۡ أَنَابَ إِلَيَّۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ١٥ يَٰبُنَيَّ إِنَّهَآ إِن تَكُ مِثۡقَالَ حَبَّةٖ مِّنۡ
خَرۡدَلٖ فَتَكُن فِي صَخۡرَةٍ أَوۡ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ أَوۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَأۡتِ
بِهَا ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٞ ١٦ يَٰبُنَيَّ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ وَأۡمُرۡ
بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَٱنۡهَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَٱصۡبِرۡ عَلَىٰ مَآ أَصَابَكَۖ إِنَّ ذَٰلِكَ
مِنۡ عَزۡمِ ٱلۡأُمُورِ ١٧ وَلَا تُصَعِّرۡ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمۡشِ فِي ٱلۡأَرۡضِ
مَرَحًاۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخۡتَالٖ فَخُورٖ ١٨ وَٱقۡصِدۡ فِي مَشۡيِكَ
وَٱغۡضُضۡ مِن صَوۡتِكَۚ إِنَّ أَنكَرَ ٱلۡأَصۡوَٰتِ لَصَوۡتُ ٱلۡحَمِيرِ ١٩

(12) Luqmaaniif beekumsa diniifi wantoota hunda keessatti sirrummaa kennineef. Yaa Luqmaan Ibaadaa isaatti si qajeelchuu Rabbiin tola sitti oole san galatoomfadhu; nama Rabbiin galatoomfate Rabbiin galatoomfatuu isaa irraa dureessa waan ta'eef bu'aan galateeffachuu garuma isaatti deebi'a. Namni tola Rabbiin isatti ole mormuun isatti kafares Rabbiin uumama isaa hunda irraa dureessa faarfamaa waan ta'eef Rakkoon kafaruu isaa isuma irratti.

(13) Yaa Ergamichaa! Yeroo Luqmaan ilma isaa toltuu kajeelsisee hamtuu irraa dinniinnuuf: yaa ilma kiyya! Rabbii wajjin wanta biroo hin gabbarin. Rabbii wajjin wanta biraa gabbaruun yakka ibidda keessatti nama hambisu hojjatuun miidhaa guddoo lubbuu miidhuudha.

(14) Ilma namaa waan diliin Rabbii keessa hin jirre keessatti haadhaafi abbaa isaatiif ajajamuufi isaan lamaanitti tola hojjachuu dhaamneerra. Haati isaa rakkoo walduraa duubaan qunnamuun garaatti isa baatte. Hodhuu irraa isa dhaabuun waggaa lama keessatti. Godhii Rabbiin sirratti oole irratti isa galatoomfadhu. Ergasii haadhaafi abbaa kee waan guddisaafi tika keetiin dhaabbataniif galateeffadhu. Namni hunduu gara kiyya qofa deebifama waan ta'eef hundaayyuu waan isaan haqa godhatan niin mindeessa.

(15) Yoo haadhaafi abbaan kee akka Rabbitti waan biraa qindeessitu humnaan sirra barbaadan, kana keessatti ajaja isaanii hin godhin. Sababni isaas isa waan hunda uumetti yakkuu keessatti uumama ajaja godhuun waan hin taaneef jecha. Waa'ee addunyaa keessatti tola itti ooluun waliin jiraadhu; tawhiidaafi ibaadaa keessatti karaa nama gara kiyya deebi'ee deemi. Guyyaa Qiyaamaa isin hunduu garuma kiyya qofa deebitan waan ta'eef hojii isin addunyaa keessatti hojjattan isinii himeetiin irratti isin mindeessa.

(16) Yaa ilma kiyya! Hamtuun yookiin toltuun hanga feete xiqqaattee qixa firii raafuu taatee dhagaa namuu hin argine keessatti yoo taate yookiin dacheefi samii keessaa bakkuma feete yoo jiraattes Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin ishee fideetuma gabricha ishee irratti mindeessa. Rabbiin beekaa wantoonni xixiqqoon irraa hin dhokanne kan maalummaafi iddoo wantootaas beekuudha.

(17) Yaa ilma kiyya! Bifa guutuu taateen salaata geggeessuun raawwadhu. Toltuuttis ajaji, hamtuu irraa nama dhorgi. Waan sana keessatti wanta jibbamu kan sirra ga'e irrattis obsi. Wanti itti ajajamte kun waan Rabbiin akka hojjattu sirratti dirqama godhe waan ta'eef isa keessatti filannoon siif hin jiru.

(18) Boonuuf fuula keetiin nama irraa gara hin galin. Gammaddee of ajaa'ibaa dachii gubbaa hin deemin. Rabbiin nama deemicha keessatti boonaa, tola Rabbiin itti oole irratti odoo isa hin galatoomfanne, nama irratti boonee dhaadatus hin jaallatu.

(19) Deemsa kee fiiguufi suuta deemuu jidduutti, deeminsa sodaa argisiisu godhi. Sagalee kees odoo nama hin jeeqne gadi qabi. Irra fokkataan sagalee waan ol fudhattuuf sagalee harreeti.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbiin yeroo rakkoo ilmoo baatuufi da'umsaan haadha irra geesse ibsuun tolli ishee guddaa ta'uu qabaa irratti qajeelchaa jira.
- Bu'aan ibaadaafi rakkoon yakkaatiis gabricha irratti deebi'u.
- Ilmaan guddisuufi barsiisuun tajaajiluun dirqama.
- Islaamummaa keessatti naamusni haalaafi amalaa nama dhuunfaas ta'ee kan hawaasaas of keessatti qabata.

أَلَمْ تَرَوْاْ أَنَّ ٱللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ وَأَسْبَغَ
عَلَيْكُمْ نِعَمَهُۥ ظَٰهِرَةً وَبَاطِنَةً ۗ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِي ٱللَّهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَٰبٍ مُّنِيرٍ ٢٠ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُواْ
مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ ءَابَآءَنَآ ۚ أَوَلَوْ كَانَ
ٱلشَّيْطَٰنُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ٢١ ۞ وَمَن يُسْلِمْ الحزب ٤٢
وَجْهَهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ ۗ
وَإِلَى ٱللَّهِ عَٰقِبَةُ ٱلْأُمُورِ ٢٢ وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُۥٓ ۚ
إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوٓاْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ
٢٣ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ٢٤
وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلِ
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٢٥ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْغَنِيُّ ٱلْحَمِيدُ ٢٦ وَلَوْ أَنَّمَا فِي ٱلْأَرْضِ
مِن شَجَرَةٍ أَقْلَٰمٌ وَٱلْبَحْرُ يَمُدُّهُۥ مِنۢ بَعْدِهِۦ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ
مَّا نَفِدَتْ كَلِمَٰتُ ٱللَّهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٢٧ مَّا خَلْقُكُمْ
وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَٰحِدَةٍ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ ٢٨

(20) Yaa namootaa! Dhugumatti Rabbiin waan samii keessaa jiru kan akka aduu, ji'aafi urjiilee akka itti fayyadamtan isiniif laffisee hin arginee? Ammas waan dachii keessaa kan akka beyladootaa, mukkeeniifi biqilootaa isiniif laaffise. Tola biraa kan ijaan mullatan kan akka bareedina uumaafi bifaas isiniif guute. Ammas tola dhokataa ta'e kan akka sammuufi beekumsaatis isiif guute. Tolli Rabbii kun hundi odoo jiruu nama beekumsa wahyii Rabbiin biraa dhufeetti hirkatuu dhiisee sammuu beekumsa qabuufi kitaaba mullataa Rabbiin biraa buufametti odoo hin hirkatin tokkummaa Rabbii keessatti falmutu jira.

(21) Warra tokkummaa Rabbii keessatti falamu kanaan: wahyii Rabbiin Ergamaa isaa irratti buuse hordofaa yeroo jedhameen: ibaadaa gooftoolii keenyaa irraa wanta manguddoota keenya irratti argine jala deemna jedhu. Oduma shayxaanni abbootii isaanii taabota gabbarsiisuun isaan jallisee gara ibidda Guyyaa Qiyaamaa qabsiifamaa ta'eetti waamaa jiruu isaan hordofanii?!

(22) Namni ibaadaa Rabbiif qulqulleessee dalagaa isaa bareechee Rabbitti garagale, wanta namni nagaya bahuu barbaadu qabatu kan hin cinne qabate. Wanti hunduu deebiin isaa garuma Rabbii waan ta'eef nama hundaafuu wanta inni haqa godhatu galata galchaaf.

(23) Yaa Ergamichaa! Nama Rabbitti kafare kafaruun isaa si hin yaachisin. Deebiin isaanii gara keenyatti waan ta'eef hamtuu isaan addunyaa keessatti hojjatan ishee irratti isaan mindeessina. Rabbiin waan qoma namaa keessa jiruus beekaadha, homaawuu isa hin dhokatu.

(24) Addunyaa keessatti yeroo xiqqoof isaan qanansiifna, Guyyaa Qiyaamaa gara adabbii cimaatti isaan geessina.

(25) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota kana Samiifi dachii eenyutu uumee? Yoo gaafatte, Rabbiitu uume jedhu. Faaruun hundi kan Rabbii ragaa isinitti mullisseeti jedhiin. Irra hedduun isaanii wallaaluma irraa kan ka'e isa faarfamuu haqa godhatu hin beekan.

(26) Wantoonni samiifi dachii keessaa hunduu uumuunis ta'ee qabeenyaafi tajaajiluunis Rabbuma qofaafi. Dhugumatti Rabbiin uumama isaa hunda irraa dureessa, Addunyaafi Aakhirattis faarfamaa ta'eedha.

(27) Odoo mukti muramee qorame kan dachii keessaa qalama ta'ee, galaanni waan ittiin barreeffamu (dibeeta) ta'ee, galaanni torba kan biraa dabala isaaf ta'ee jechoonni Rabbii hin dhumtu. Rabbiin injifataa wanti tokkolleen isa hin moone, uumuufi tajaajiluu isaa keessattis ogeessa.

(28) Yaa namootaa! Uumuu, guyyaa Qiyaamaa qormaataafi mindaaf isin kaasuunis salphina keessatti akkuma lubbuu takka uumuufi kaasuuti. Rabbiin dhagayaa waan ta'eef sagalee tokko dhagayuun sagalee biroo dhagayuu irraa Isa hin dhorgu. Argaadha waan tokko arguun wanta biroo arguu irraa isa hin dhorgu. Akkasuma lubbuu takka uumuun yookiin ishee kaasuun lubbuu biraa uumuu yookiin kaasuu irraa isa hin dhorgitu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Tolli Rabbii isa galatoomfatuufi isatti amanuuf sababa ta'a malee isatti kafaruuf sababa hin ta'u.
- Keessaayyuu wantoota aqiidaa irratti ballummaan nama qabatuun hamaadha.
- Rabbiif bitamuu, ajaja isaa hordofuufi jaalala isaatiif hujii bareechuun akkaan yaachisaadha.
- Jechoonni Rabbii hin dhumanu.

أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِ
وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ يَجۡرِيٓ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى وَأَنَّ ٱللَّهَ
بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ٢٩ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ
مِن دُونِهِ ٱلۡبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ ٣٠ أَلَمۡ تَرَ أَنَّ
ٱلۡفُلۡكَ تَجۡرِي فِي ٱلۡبَحۡرِ بِنِعۡمَتِ ٱللَّهِ لِيُرِيَكُم مِّنۡ ءَايَٰتِهِۦٓۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٖ ٣١ وَإِذَا غَشِيَهُم مَّوۡجٞ
كَٱلظُّلَلِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ
فَمِنۡهُم مُّقۡتَصِدٞۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا كُلُّ خَتَّارٖ كَفُورٖ
٣٢ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡ وَٱخۡشَوۡاْ يَوۡمٗا لَّا يَجۡزِي وَالِدٌ
عَن وَلَدِهِۦ وَلَا مَوۡلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِۦ شَيۡـًٔاۚ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ
حَقّٞۖ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ
ٱلۡغَرُورُ ٣٣ إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلۡغَيۡثَ
وَيَعۡلَمُ مَا فِي ٱلۡأَرۡحَامِۖ وَمَا تَدۡرِي نَفۡسٞ مَّاذَا تَكۡسِبُ غَدٗاۖ
وَمَا تَدۡرِي نَفۡسُۢ بِأَيِّ أَرۡضٖ تَمُوتُۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرُۢ ٣٤

سُورَةُ السَّجۡدَةِ

آيَاتُهَا ٣٠ — تَرۡتِيبُهَا ٣٢

(29) Akka Rabbiin guyyaatti dabaluuf halkan irraa hir'isee halkanitti dabaluuf guyyaa irraa hir'isu hin arginee? Karaa biiftuufi jiini deeman ni godhe. Isaan hunduu marsaa isaanii keessa hanga yeroo daangeffameetti adeemu. Rabbiin waan isin hojjattan beekaa waan ta'eef hojii keessan irraa homaa isa hin dhokatu, ishee irratti isin mindeessa.

(30) Garagaggalchuufi murteessuun kun Rabbiin qofti dhugaa ta'uu argisiisa; zaata, sifaataafi hojii isaa keessatti inni haqa. Wanti Mushrikoonni isaa gaditti gabbaran dhara bu'ura hin qabneedha. Ammas Rabbiin Uumama isaa hundaa oli. Wanti isaa olii tokkolleen hin jiru. Inni isa waan hunda irrra guddaa ta'eedha.

(31) Yaa namootaa! Akka dooniileen galaana keessa rahmataafi laaffisuu isaatiin adeeman hin arginee? Kana godhuun isaa mallattoolee dandeettii isaa irratti nama qajeelchan isin agarsiisuufi. Namoota rakkina isaan mudatu irratti obsanii tola Rabbii kan isaanii dhufu hunda irratti warra galatoomfataniif wantoota dubbataman kana keessatti dandeettii Rabbii irratti qajeelfamaatu jira.

(32) Yeroo dambaliin gaaraafi duumessa fakkaatu kallattii hundaan isaan marse waamichaafi ibaadaa Rabbuma qofaaf godhuun kadhatu. Yeroo Rabbiin isaaniif owwaatee gara dachii gogaatti bishaaniin nyaatamuu jalaa isaan baraare isaan irraa bifa guutuun Rabbiin galatoomfatuu isaan irratti dirqama godhameen dhaabbachuu irraa kan of qusatu jira. Isaan irraa kan godhii Rabbii mormuus jira. Keeyyattoota keenya hunda nama: yoo Rabbiin nagaya na baase warra isa galatoomfatu irraahiin taha jedhee deeb'ee waadaa Rabbbiif seene diigu, godhii Rabbiin isaaf godhe odoo Isa hin galatomfanne kafaraa tahe malee namni biroo hin mormu.

(33) Yaa namootaa! Ajaja Rabbii godhuufi dhorgaa isaa irraa fagaatuun Rabbiin sodaadhaa. Addabbii guyyaa abbaan ilma isaatiif homaa hin goone kan ilmis abbaa isaa irraa homaa hin deebifnee sodaadhaa. Dhugumatti mindaan Rabbiin guyyaa Qiyaamaa waadaa gale dhugaadha. Kanaafuu jiruun addunyaa fedhiifi soba ishee keessa jiruun isin hin ganin. Sheeyxaannis obsa Rabbiitiifi adabbii isin irraa booda aansuu Rabbii saniin isin hin ganin.

(34) Dhugumatti beekumsi Qiyaamaa Rabbuma qofa bira waan jiruuf yeroo isheen argamtu ni beeka. Bokkaas yeroo fedhe ni buusa. Wanta gadaameessa keessa jiru dhiira yookiin durba ta'uu, jallataa yookiin qajeelaa ta'uus ni beeka. Lubbuun takkalleen hamtuu yookiin toltuu boru hojjattu hin beektu. Akkasuma lubbuun takkalleen biyya itti duutu hin beektu. Rabbuma qofatu wanta san hunda beeka. Dhugumatti Rabbiin wantoota sana hunda waan beekuuf wanti tokko isa irraa hin dhokatu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Halkaniifi guyyaa hir'isuun, isaan lamaaniis dabaluun, aduufi ji'a laaffisuun mallattoolee dandeettii Rabbbirratti qajeelchaniidha.
- Obsuufi galatoomfatuun sababa keeyyattoota Rabbii xinxaluuti.
- Qiyaamaa irraa sodaachuun: addunyaan sobamuufi waswaasa sheeyxaanaatiif gadi godhachuu irraa nama eega.
- Wantoota miiraan hin qaqqabamne hunda beekumsi Rabbii marseenii jira.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ١ تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ لَا رَيۡبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ
٢ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰهُۚ بَلۡ هُوَ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوۡمٗا
مَّآ أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٖ مِّن قَبۡلِكَ لَعَلَّهُمۡ يَهۡتَدُونَ ٣ ٱللَّهُ
ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ
ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ مَا لَكُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِيّٖ وَلَا شَفِيعٍۚ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٤ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ ثُمَّ يَعۡرُجُ
إِلَيۡهِ فِي يَوۡمٖ كَانَ مِقۡدَارُهُۥٓ أَلۡفَ سَنَةٖ مِّمَّا تَعُدُّونَ ٥ ذَٰلِكَ
عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ٦ ٱلَّذِيٓ أَحۡسَنَ
كُلَّ شَيۡءٍ خَلَقَهُۥۖ وَبَدَأَ خَلۡقَ ٱلۡإِنسَٰنِ مِن طِينٖ ٧ ثُمَّ جَعَلَ
نَسۡلَهُۥ مِن سُلَٰلَةٖ مِّن مَّآءٖ مَّهِينٖ ٨ ثُمَّ سَوَّىٰهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن
رُّوحِهِۦۖ وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَۚ قَلِيلٗا
مَّا تَشۡكُرُونَ ٩ وَقَالُوٓاْ أَءِذَا ضَلَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ أَءِنَّا لَفِي
خَلۡقٖ جَدِيدِۭۚ بَلۡ هُم بِلِقَآءِ رَبِّهِمۡ كَٰفِرُونَ ١٠ ۞ قُلۡ يَتَوَفَّىٰكُم (ربع الحزب ٤٢)
مَّلَكُ ٱلۡمَوۡتِ ٱلَّذِي وُكِّلَ بِكُمۡ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمۡ تُرۡجَعُونَ ١١

BOQONNAA ASSAJDAA

- Isheen suuraa Makkaati -

Kaayyoo Suurattii:

Wantoota dhugaa irratti nama qajeelchan kan Qur'aanni bu'een ibsuudha. Ishee keessaa maalummaan uumamaafi dhala namaa waan tokkoodha.

Ibsa suurattii:

(1) (Alif, Laam, Miim) Jalqaba suuraa Al-baqraa keessatti fakkii ishee ibsineerra.

(2) Qur'aanni Muhammad dhufeen kun Gooftaa Aalamaa biraa buufamuu keessatti shakkiin hin jiru.

(3) Kaafiroonni kun: Muhammad Qur'aana kana Rabbirratti soba uummate jedhu. Dubbiin akka isaan jedhanii miti. Dhugumatti Yaa Ergamichaa! Qur'aanni kun isa mamiin keessa hin jirre, kan ummata ergamaan siin dura itti hin dhufin adabbii Rabbii irraa akka sodaachiftuuf, yeroo ati isaan sodaachifte haqatti qajeelan isatti hojjachuun waan kajeelamuuf gara keetti Gooftaa kee irraa sitti buufame.

(4) Rabbiin Isa samii, dacheefi waan isaan lamaan jidduu jiru kan libsatuu ijaatii gaditti uumuu dandayu guyyoota jaha keessatti kan uumeedha. Ergasii ol tahina guddina isaatiin male Arshii irratti ol tahe. Yaa namootaa! Rabbii gaditti tiksaan amrii keessaniin dhaabbatu yookiin maganfataan Rabbii keessan biratti isiniif magantaa seenu akka hin jirre xinxaluun Rabbii isin uume gabbartanii isatti wanta biraa qindeessuu hin dhiiftanii?

(5) Rabbiin amrii uumama dacheefi samii keessa jiru hunda garagaggalcha. Sana booda amriin sun hundi guyyaa lakkoofsaan bara kuma isin Addunyaa keessatti lakkooftaniin walqixa ta'e keessatti gara Isaa ol dhaqa.

(6) Inni wantoota sana hunda garagaggalchu wanta fagaateefi nu bira jirus beekaadha. Waan san irraa homaa isa hin dhokatu. Inni injifataa diina isaa irraa haaloo bahatu kan homaa isa hin mooneedha. Gabroottan isaa mu'uminootaaf rahmata godhaadha.

(7) Inni isa waan uume hunda sirreesse. Aadam fakkeenya darbeen maletti biyyee irrraa uumuu eegale.

(8) Kana booda hortee isaa bishaan isa keessaa bahe irraa uumaa isaanii godhe.

(9) Ergasii uumama namaa sirreessuun guute. Ruuhii isaa irraa malaayikicha ruuhii afuufutti ramadame ajajuun isa keessatti afuufe. Yaa namoota! Dhageettii akka ittiin dhageessaniif, argaa akka ittiin argitaniifi onnee akka waa ittiin adda bartaniif isinii godhe. Tola Rabbiin isin irratti oole kana xiqqumallee hin galatoomfattanii?

(10) Mushrikoonni kaafamuu sobsiisan sun akkana jedhan: yeroo duunee dachii keessa dhabamuun qaamni keenya biyyee tahe haarawaan kaafamnaa?! Kun hin yaadamu. Dhugumatti isaan akkaataa keessa jira kanaan kaafamutti kafaroodha; itti hin amanan.

(11) Yaa Ergamichaa! Mushrikoota kaafamuu sobsiisan kanaan jedhi: Malaykicha du'atti godhame kan ruuhii keessan fuudhutti Rabbiin ramadeetu isin ajjeesa. Ergasii Guyyaa Qiyaamaa qormaataafi mindaaf gara keenya qofatti deebifamtu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Iccitiin ergamoonni ergamaniif ummattoota isaanii gara karaa sirrii qajeelchuudha.
- Sifti ol tahinaa wanta biraatti fakkeessuun maletti Rabbiif mirkanaa'eera.
- Odoo ragaan ifa ta'e jiruu Mushrikoonni kaafamuu fageessee ilaalaara.

وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلۡمُجۡرِمُونَ نَاكِسُواْ رُءُوسِهِمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ
رَبَّنَآ أَبۡصَرۡنَا وَسَمِعۡنَا فَٱرۡجِعۡنَا نَعۡمَلۡ صَٰلِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ
١٢ وَلَوۡ شِئۡنَا لَأٓتَيۡنَا كُلَّ نَفۡسٍ هُدَىٰهَا وَلَٰكِنۡ حَقَّ
ٱلۡقَوۡلُ مِنِّي لَأَمۡلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ ٱلۡجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ أَجۡمَعِينَ
١٣ فَذُوقُواْ بِمَا نَسِيتُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ هَٰذَآ إِنَّا نَسِينَٰكُمۡۖ
وَذُوقُواْ عَذَابَ ٱلۡخُلۡدِ بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ١٤ إِنَّمَا يُؤۡمِنُ
بِـَٔايَٰتِنَا ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُواْ بِهَا خَرُّواْۤ سُجَّدٗا وَسَبَّحُواْ بِحَمۡدِ
رَبِّهِمۡ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ۩ ١٥ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمۡ سَجدة
عَنِ ٱلۡمَضَاجِعِ يَدۡعُونَ رَبَّهُمۡ خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ
يُنفِقُونَ ١٦ فَلَا تَعۡلَمُ نَفۡسٞ مَّآ أُخۡفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعۡيُنٖ
جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٧ أَفَمَن كَانَ مُؤۡمِنٗا كَمَن كَانَ فَاسِقٗاۚ
لَّا يَسۡتَوُۥنَ ١٨ أَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَلَهُمۡ
جَنَّٰتُ ٱلۡمَأۡوَىٰ نُزُلَۢا بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٩ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فَسَقُواْ
فَمَأۡوَىٰهُمُ ٱلنَّارُۖ كُلَّمَآ أَرَادُوٓاْ أَن يَخۡرُجُواْ مِنۡهَآ أُعِيدُواْ فِيهَا
وَقِيلَ لَهُمۡ ذُوقُواْ عَذَابَ ٱلنَّارِ ٱلَّذِي كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ٢٠

(12) Sababa kaafamuutti kafraniif badii raawwattoonni Guyyaa Qiyaamaa mataa isaanii gadi qabuun salphinni itti dhaga'amee mullatuuf jiru. Akkana jedhu: Kaafamuu sobsiisaa turre san argineerra. Dhugummaa wanta ergamoonni si biraa fiddees dhageenye waan ta'eef jiruu Addunyaatti nudeebisi. Dalagaa gaggaarii nurraa jaalattu ni hojjanna; nuti kaafamuufi dhugaa ta'uu wan ergamoonni si biraa fiddee amma dhugoomsineerra. Badii raawwattoota akkaataa san irra jiran odoo argitee dubbii guddaa argita.

(13) Odoo lubbuu hundaaf qajeelloo ishee kennuu feenee kana irratti ishee kaafna turre. Garuu jecha kiyya kan beekumsaafi haqummaa irraa taheetu mirkanaawe. Innis Guyyaa Qiyaamaa jinniifi nama irraa warra kafaran waan isaan karaa iimaanaafi tasgabbii irra karaa kufriifi jallinaa filataniif Jahannamiiniin guutaadh.

(14) Guyyaa Qiyaamaa isaan boochisuufi riquuf akkana jedhamaan: jireenya addunyaa keessatti isin qormaatuuf Rabbiin qunnamuu keessan waan dagattaniif adabbii dhandhamaa. Nuti adabbii keessatti waan isin qunname odoo hin badadin isin dhiifne. Yakka Addunyaa keessatti isin hojjattaniif adabbii ibiddaa kan addaan hin cinne dhandhamaa. Rabbiin yeroo haala badii raawwattootaa dubbate haala Mu'uminootaas akkana jechuun dubbate:

(15) Keeyyattoota keenya kan Ergamaa keenya irratti buufametti warri amanu, yeroo ittiin gorfaman odoo ibaadaa Rabbiitiifi akkaataa hunda irratti isaaf sujuuduu irraa hin boonne Rabbiin qulqulleessoo tahanii isa faarsaa sujuudaniidha.

(16) Cinaachi isaanii afata hirriibaaf irra turan irraa kaatee gara Rabbii deebi'u. Adabbii Rabbii irraa sodaatuufi rahmata isaa kajeeluuf salaataafi waan biraa keessattis isa yaammatu. Ammas horii isaaniif kennine irraa karaa Rabbiitiif kennatu.

(17) Lubbuun takkalleen dalagaa gaggaarii isaan Addunyaa keessatti hojjatan irratti galata galchuuf waan lubbuun itti gammaddu kan Rabbiin isaaniif qopheesse hin beektu. Inni sun galata Rabbii guddaa malee namni tokkolleen beekuu hin dandeenyeedha.

(18) Namni Rabbitti amanee ajaja isaa hojjatee dhorgaa isaa irraa fagaate, akka nama ajaja Isaa irraa bahee hin tahu; gareen lamaan Rabbiin biratti mindaa keessatti walqixaa miti.

(19) Warri Rabbitti amananii dalgaa gaggaarii hojjatan mindaa dalagaa gaarii isaan addunyaa keessatti hojjataniif janata kabajamoo tahantu Rabbiin biraa isaaniif qophaa'e.

(20) Warri ajaja Rabbii irraa bahanii kufriifi yakka raawwatan bakki Guyyaa Qiyaamaa qubsumaaf isaaniif qopheeffame ibidda yeroo hunda keessa jiraataniidha Yeroo isa keessaa bahuu barbaadan ishee keessatti deebifamu. Isaan boochisuuf: adaba ibiddaa kan yeroo addunyaa keessatti ergamoonni isiniin sodaachisan sobsiisuun turtan sana dhandhamaa.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qiyaamaan bakka mindaa itti aragatani malee iddoo hojii waan hin tahiniif iimaanni achitti kaafiroota hin fayyadu.
- Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin qunnamuu irraa dagaatuun hamaadha.
- Halkan salaataaf dhaabbatuun karaa Mu'uminootaati.

وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنَ ٱلۡعَذَابِ ٱلۡأَدۡنَىٰ دُونَ ٱلۡعَذَابِ ٱلۡأَكۡبَرِ
لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ٢١ وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ ثُمَّ
أَعۡرَضَ عَنۡهَآۚ إِنَّا مِنَ ٱلۡمُجۡرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ٢٢ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا
مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ فَلَا تَكُن فِي مِرۡيَةٖ مِّن لِّقَآئِهِۦۖ وَجَعَلۡنَٰهُ
هُدٗى لِّبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٢٣ وَجَعَلۡنَا مِنۡهُمۡ أَئِمَّةٗ يَهۡدُونَ بِأَمۡرِنَا
لَمَّا صَبَرُواْۖ وَكَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يُوقِنُونَ ٢٤ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
يَفۡصِلُ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ
٢٥ أَوَلَمۡ يَهۡدِ لَهُمۡ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا مِن قَبۡلِهِم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ
يَمۡشُونَ فِي مَسَٰكِنِهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٍۚ أَفَلَا يَسۡمَعُونَ
٢٦ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَسُوقُ ٱلۡمَآءَ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ ٱلۡجُرُزِ فَنُخۡرِجُ
بِهِۦ زَرۡعٗا تَأۡكُلُ مِنۡهُ أَنۡعَٰمُهُمۡ وَأَنفُسُهُمۡۚ أَفَلَا يُبۡصِرُونَ
٢٧ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡفَتۡحُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ٢٨
قُلۡ يَوۡمَ ٱلۡفَتۡحِ لَا يَنفَعُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِيمَٰنُهُمۡ وَلَا هُمۡ
يُنظَرُونَ ٢٩ فَأَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ وَٱنتَظِرۡ إِنَّهُم مُّنتَظِرُونَ ٣٠

آياتها ٧٣ سُورَةُ الأَحۡزَابِ ترتيبها ٣٣

(21) Warra sobsiisan kan ajaja Rabbii isaanii irraa bahan yoo tawbatuu baatan adaba guddaa Aakhiratti isaaniif qophaa'e dura addunyaatti balaa adda addaa dhandhamsiifna. Gara ajaja Gooftaa isaanii deebi'uun ni kajeelama.

(22) Nama keeyyattoota Rabbiitiin gorfamnaan, ittiin gorfamuu dhiisee irraa garagale irra namni miidhaa hojjate hin jiru. Dhugumatti nuti badii raawwattoota kufriifi yakka hojjatan kan keeyyattoota Rabbii irraa gargalan irraa haaloo bahuun keenya hafa hin qabu.

(23) Yaa Ergamichaa! Muusaaf Tawraat ni kennine. Halkan Israa'aafi Mi'iraajaa Muusaa qunnamuu kee irraa shakkii hin qabaatin. Kitaaba Muusaa irratti buufame san ilmaan Ya'aquub qajeelchaa gooneerra.

(24) Ilmaan Ya'aquub irraa dura bu'oota namni haqa keessatti itti hidhatu kan gara dhugaatti nama qajeelchan goone. Kana godhuun keenya yeroo isaan ajaja hordofuu, dhorgaa irraa fagaatuufi karaa Rabbii irratti rakkifamuu irratti obsanii keeyyattoota Rabbii kan Ergamaa isaanii irratti buufame dhugoomsuu murannaan dhugoomsaniidha.

(25) Yaa Ergamichaa! Dhugumatti Gooftaan kee wanta addunyaa keessatti irratti wal dhabdan keessatti isa Guyyaa Qiyaamaa murteessuun dhugaafi dhara adda baasu, nama hundaayyuu wanta inni haqa godhatu mindeessuudha.

(26) Isaan kun jaamuu irraa kan ka'e ummattoota darban irraa baay'ee balleessuun keenya isaaniif hin ifnee? Isaan bakka odoo lafa irraa isaan hin balleessin dura keessa jiraatuu turan keessa odoo deemaa jiranuu ittiin hin gorfamne. Silaa badii irraa wanta sababa kufriifi yakkatiif ummattoota sanitti dhufe keessa gorsa wanti ergamoonni Rabbiin biraa isaanittiin dhufan dhugaa ta'uu argisiisuutu jira. Si isaan kleeyyattoota Rabbii sobsiisan kun dhageettii qeebaluufi ittiin gorfamuu hin dhagayanii?

(27) Warri kaafamuu sobsiisan kun dachii gogduu marga hin qabnetti bishaan bokkaa buufnee bishaan saniin marga gaalli, looniifi ra'een isaanis irraa nyaattu kan ofiifis irraa nyaatan akka itti baafne hin arginee? Kana arganii inni dachii gogduu magarse warra du'an kaasuu irratti dandayaa tahuu hin beekanii?

(28) Warri kaafamuu sobsiisan adabbii jarjarfatoo tahanii akkana jedhu: murtiin nuufi isin jiddutti godhamuun bakki nuti dhaqnu ibidda tahee bakki isin dhaqxan immoo jannata taha kan jettan sun yoomi?

(29) Yaa Ergamichaa! Waadaan kun Guyaa Qiyaamaati jedhiin. Inni guyyaa jidduu gabrootaa murteen kennamu; yeroo warra addunyaa keessatti kafare, Qiyaamaa argee dhugoomsuun bu'aa hin qabneef, akka gara Gooftaa isaaniitti tawbataniif kan yeroo hin kennamneedha.

(30) Yaa Ergamaa! Isaan kana erga jallina keessatti didanii irraa garagali. Adabbii ati isaan dinniintuun waan eegaa jiraniif waan issanitti bu'u eegi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Addunyatti kaafira adabuun akka tawbatuufi.
- Halkan Israa'aafi Mi'iraajaa Nabiyyichi keenyaafi Muusaan wal arguun sirriidha.
- Obsaafi yaqiinni amaloota warra diin keessatti dura bu'ummaa qabaniiti.

BOQONNAA AL-AHZAAB

- Isheen Madiinatti buute -

Kaayyoo Suurattii:
tika Rabbiin Nabiyyicha isaafi maatii isaas tikse irratti xiyyeeffatti.

Ibsa suurattii:
(1) Yaa Nabiyyicha! Ajaja Rabbii jala deemtanii dhorgaa isaa irraa fagaatuun atiifi namoonni si waliin jiran sodaa Rabbii irratti gadi dhaaphaa. Isuma qofa sodaadhu. Kaafirootaafi munaafiqoota wanta lubbuun isaanii jaallattu keessatti ajaja hin godhin. Rabbiin wanta kaafirootaafi munaafiqni yaadan beekaa, uumuufi tajaajiluu isaa keessattis ogeessa.
(2) Wahyii irraa wanta Rabbiin sirratti buuse hordofi. Rabbiin wanta isin hojjattan beekaa waan ta'eef homaa isa hin darbu, hujii keessan irratti galata isiniif galcha.
(3) Amrii kee hunda keessatti Rabbuma qofa irratti hirkadhu. Rabbiin Gabroota isaa irraa nama isa irratti hirkate tiksaa ta'uuf gayaadha.
(4) Rabbiin akkuma gurbaa tokkoo keessatti qalbii lama hin godhin niitoolii haraama godhuu keessatti sadarkaa haadholiitti hin gone. Ilmaan guddifachaas sadarkaa ilmaan ofii argataniitti akkasuma hin goone. Zihaarri: gurbaan niitii ofii haraam of irratti godhuudha, akkasumas guddifachaan aadaalee ummata wallaalaa kan islaamummaan baleessiteedha. Niitii dugda haadhaatti fakkeessuufi guddifachaan jechuma afaan keessaniin naannessitan kan dhugaa hin ta'iniidha. Yoomiyyuu niitiin haadha hin taatu, guddifamaanis nama himatuuf ilma hin ta'u. Rabbiin akka gabroonni isaa itti hojjatuuf dhugaa dubbata. Inni karaa dhugaatti nama qajeelcha.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ ٱتَّقِ ٱللَّهَ وَلَا تُطِعِ ٱلۡكَٰفِرِينَ وَٱلۡمُنَٰفِقِينَۚ إِنَّ
ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ١ وَٱتَّبِعۡ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيۡكَ
مِن رَّبِّكَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرًا ٢ وَتَوَكَّلۡ
عَلَى ٱللَّهِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ٣ مَّا جَعَلَ ٱللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن
قَلۡبَيۡنِ فِي جَوۡفِهِۦۚ وَمَا جَعَلَ أَزۡوَٰجَكُمُ ٱلَّٰٓـِٔي تُظَٰهِرُونَ
مِنۡهُنَّ أُمَّهَٰتِكُمۡۚ وَمَا جَعَلَ أَدۡعِيَآءَكُمۡ أَبۡنَآءَكُمۡۚ ذَٰلِكُمۡ قَوۡلُكُم
بِأَفۡوَٰهِكُمۡۖ وَٱللَّهُ يَقُولُ ٱلۡحَقَّ وَهُوَ يَهۡدِي ٱلسَّبِيلَ ٤
ٱدۡعُوهُمۡ لِأٓبَآئِهِمۡ هُوَ أَقۡسَطُ عِندَ ٱللَّهِۚ فَإِن لَّمۡ تَعۡلَمُوٓاْ ءَابَآءَهُمۡ
فَإِخۡوَٰنُكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَمَوَٰلِيكُمۡۚ وَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٞ فِيمَآ
أَخۡطَأۡتُم بِهِۦ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتۡ قُلُوبُكُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا ٥ ٱلنَّبِيُّ أَوۡلَىٰ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ مِنۡ أَنفُسِهِمۡۖ
وَأَزۡوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمۡۗ وَأُوْلُواْ ٱلۡأَرۡحَامِ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلَىٰ بِبَعۡضٖ
فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ إِلَّآ أَن تَفۡعَلُوٓاْ إِلَىٰٓ
أَوۡلِيَآئِكُم مَّعۡرُوفٗاۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي ٱلۡكِتَٰبِ مَسۡطُورٗا ٦

نصف الحزب ٤٢

(5) Namoota ilmaan keenya jettan gara abbootii isaanii kan dhugaatti hirkisaa. Rabbiin biratti saniitu sirriidha. Yoo abbootii itti hirkiftan hin beekin isaan amantii keessatti obboleewwan keessaniifi bilisoomfamoota keessan waan ta'aniif yaa obboleessa koo, yaa ilma adeeraa/wasiilaa jedhaa waamaa. Tokkoon keessan dogongoraan yoo nama guddifate sanaan moggaase dilii hin qabu. Garuu bakka itti yaaddanii dubbattanitti ni dilooftu. Rabbiin gabroota isaa irraa namoota tawbataniif araaramaa, hogga dogongoran isaan hin qabu, rahmata godhaadha.
(6) Nabi Muhammad (saw) Mu'uminootaaf waan isaan itti waame hunda keessatti lubbuu isaanii irra isaaniif caalaadha. Odoo lubbuun isaanii gara waan biroo jallattuu taatellee. Warri Ergamichaas Mu'uminoota hundaaf haadholeedha. Nabiyyichi du'uu booda isaan tokkollee fuudhuun dhorgamaadha. Murtii Rabbii keessatti warri fira ta'an gariin isaanii garii dhaaluutu warra iimaanaafi karaa Rabbii keessatti godaanuun jalqaba islaamummaa waldhaaluu turan irra caala. Ergasii waldhaaluun isaanii jijjiiramuun kan firri qofti waldhaalutti deebi'e. Yaa Mu'uminoota! Yoo gara jaalalloo keessan kan fira isin dhaalu hin ta'initti isaanii dhaamuufi tola itti ooluun kennuu sana hojjattan malee iimaanaafi godaanuun waldhaaluun nassakhameera. Murtiin kun Lowhal-mahfuuz keessatti barreeffamee waan jiruuf isatti hojjatuun dirqama.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Namni toltutti ajajamuufi hamtuu irraa dhoowwamuu irraa guddatu hin jiru.
- Dogoggoraaf qabamuun ummata kana irraa fuudhameera.
- Fedhii Nabiyyichaa (saw) fedhii lubbuu dura dursuun dirqama.
- Olaantummaa sadarkaa niitoolee Nabiyyichaa ibsuufi waan haadholee Mu'uminootaa ta'aniif erga isaatii isaan fuudhuun dhoowwamaadha.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ وَمِن نُّوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۖ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ٧
لِّيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَن صِدْقِهِمْ ۚ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا
٨ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ
جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا ۚ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ٩ إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ
مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ
وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا ١٠ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا
زِلْزَالًا شَدِيدًا ١١ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم
مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ١٢ وَإِذْ قَالَت طَّائِفَةٌ
مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا ۚ وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۖ إِن يُرِيدُونَ
إِلَّا فِرَارًا ١٣ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِم مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ
لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا ١٤ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا
اللَّهَ مِن قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْأَدْبَارَ ۚ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ١٥

(7) Yaa Ergamichaa! Yeroo Nabiyyoota irraa Rabbitti odoo homaa hin qixxeessine akka Isa qofa gabbaraniifi wahyii irraa waan isaanitti buufame akka geessaniif waadaa jabaa qabne yaadadhu. Ammas suma qofa irraa waadaa fuuneerra. Nuuh, Ibraahiim, Muusaafi Iisaa ilma Maryam irraas ni fuune; isaan hunda ergaa Rabbii geeysuu irraa amaanaa itti kennamte guutuu irratti waadaa cimaa isaan galchine.

(8) Waadaa cimaa kana Nabiyyoota irraa Rabbiin wanti fuudheef kaafirtoota boochisuuf ergamoota irraa warra dhugaa himan dhugaa dubbatuu isaanii irraa akka gaafatuufi. Rabbiin Guyyaa Qiyaamaa warra isaafi ergamoota isaatti kafareef adabbii laalessaa ibidda Jahannam qopheesseera.

(9) Yaa warra Rabbitti amantanii waan inni karaa godhetti hojjattan! Tola Rabbiin isinitti oole yaadadhaa! Inniis yeroo tuutni kaafiraa isiniin loluu irratti walgurmeessitee munaafiqtootaafi Yahuudonniis gama isaanii galte san qilleensa kallattii bahaa tan Ergamaan ittiin tumsame san isaan irratti ergine. Ammaas waraana maleykotaa kan isin isaan hin argine isaanitti erginaan kaafirtoonni homaa hojjachuu dadhabanii dheessoo ta'uun gara galan. Rabbiin waan isin hojjattan argaa waan ta'eef homtuu Isa irraa hin dhokatu. Hojii keessan irratti isin mindeessuuf jira.

(10) Yeroon sun hogga kaafirtoonni kallattii gubbaatiifi gara jalaatiin, karaa bahaafi lixaatiin isinitti dhufan, yeruma san ijji waan hunda irraa jallatuun diina laaluu malee dhiifte. Qalbiinis cimina sodaa irraa kan ka'e kokkee geesse. Rabbitti yaaddoo adda addaa; yeroo tokko Rabbiin isiniif tumsuu yaaddanii yeroo biroo immoo tumsa irraa garaa murachuun yaaddaniiru.

(11) Ejjannoo lola Khandaq keessatti Mu'uminoonni diinni isaanitti cimuun wanta qunnamaniin mokkoramaniiru. Cimina sodaa irraa kan ka'e jeeqama jabaa jeeqamanii turan. Mokkora kana irraa mu'mintootaafi munaafiqoota adda baafatanii-ru.

(12) Guyyaa san munaafiqootaafi warri qoma isaanii keessa shakkiin jiraachuun iimaanni laafe sun akkana jedhan: Rabbiifi Ergamaan Isaa diina keenya irratti nuuf tumsuufi dachii keessatti nuuf mijjeessuun waadaa dhara ta'e kan bu'uura hin qabne malee waa nuuf hin goone.

(13) Yaa Ergamichaa! Yeroo gareen munaafiqoota irra tahan jiraattota Madiinaatiin akkana jedhan yaadadhu: yaa jiraattota Yasrib(maqaa Madiinaa kan Islaamummaa duraati)! Iddoo Sal'i jedhamtu kan Khandaqitti dhiyaattu bira taa'uun isiniif hin jiru waan ta'eef gara manneen keessanii deebi'aa jennaan gareen isaan irraa ta'e gara manneen isaanii deemuuf odoo saaxil hin tahin akka waan manneen isaanii dinaaf saaxilamteetti hayyama gaafatan. Sababa soba tahe kana dhiheeffatuun diina irraa dheessuu barbaadan.

(14) Odoo kallattii hundaan diinni Madiinaa isaanitti seenuun gara kufriifi shirkiitti seenuu isaan gaafatee wanta san isaaniif ni hayyamu. Namoota muraasa malee gara kufrii deebi'uu irraa hin dhaabbatan.

(15) Munaafiqoonni kun erga guyyaa lola Uhud qabsoo irraa dheessan: dhugumatti yoo Rabbiin lola biraa irratti isaan hirmaachise, diina isaanii odoo hin sodaanne lolla jechuun Rabbiif waadaa seenanii turan. Garuu waadaa san odoo hin guutin diigan. Gabrichi wanta Rabbiif waadaa seene irraa gaafatamuuf jira.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Sadarkaa warri obsa qaban kan ergamoota irraa tahan qaban.
- Bakka rakkoon buutetti Rabbiin gabroota isaa kan mu'uminoota ta'an ni jabeessa.
- Yeroo rakkoo keessa munaafiqoonni Mu'uminootaaf hin tumsu.

قُل لَّن يَنفَعَكُمُ ٱلْفِرَارُ إِن فَرَرْتُم مِّنَ ٱلْمَوْتِ أَوِ ٱلْقَتْلِ وَإِذًا
لَّا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ١٦ قُلْ مَن ذَا ٱلَّذِى يَعْصِمُكُم مِّنَ ٱللَّهِ
إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوٓءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً ۚ وَلَا يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ١٧ ۞ قَدْ يَعْلَمُ ٱللَّهُ ٱلْمُعَوِّقِينَ مِنكُمْ وَٱلْقَآئِلِينَ
لِإِخْوَٰنِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا ۖ وَلَا يَأْتُونَ ٱلْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ١٨ أَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ ۖ فَإِذَا جَآءَ ٱلْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ
كَٱلَّذِى يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ ۖ فَإِذَا ذَهَبَ ٱلْخَوْفُ سَلَقُوكُم
بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى ٱلْخَيْرِ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا۟ فَأَحْبَطَ
ٱللَّهُ أَعْمَٰلَهُمْ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ١٩ يَحْسَبُونَ
ٱلْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا۟ ۖ وَإِن يَأْتِ ٱلْأَحْزَابُ يَوَدُّوا۟ لَوْ أَنَّهُم
بَادُونَ فِى ٱلْأَعْرَابِ يَسْـَٔلُونَ عَنْ أَنۢبَآئِكُمْ ۖ وَلَوْ كَانُوا۟ فِيكُم
مَّا قَٰتَلُوٓا۟ إِلَّا قَلِيلًا ٢٠ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ٢١
وَلَمَّا رَءَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْأَحْزَابَ قَالُوا۟ هَٰذَا مَا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ
وَصَدَقَ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ ۚ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّآ إِيمَٰنًا وَتَسْلِيمًا ٢٢

ثلاثة أرباع الحزب ٤٢

(16) Yaa Ergamichaa! Isaan kanaan: umriin daangeffamtuu waan taatef du'a sodaaf yookiin ajjeefamuu sodaaf lola irraa yoo dheessitaniis isin hin fayyadu. Yeroo odoo umriin keessan hin gayin dheessitan jireenya keessan keessatti yeroo gaabaabaa malee hin qananiifamtan jedhiin.

(17) Yaa Ergamichaa! Isaaniin jedhi: yoo Rabbiin du'a yookiin ajjeefamuu isin jibbitan san isinitti fedhe eenyutu Rabbirraa isin tiksa. Yookiin nagayaafi toltuun isin kajeeltan yoo isiniin fedhes namni waan san isin irraa dhorgu hin jiru. Munaafiqoonni kun Rabbii gaditti tiksaa waa'ee isaanii harkaa qabuufi tumsaa adabbii rRabbiin isaaniif qopheesse duraa isaan baasu hin argatan.

(18) Rabbiin warra namoota biroo Ergamaa Rabbii wajjin loluu irraa duubatti hanbisaniifi obboleewwan isaaniitiin akkana jedhan ni beeka: Nuti ajjeefamuu keessan sodaataa jirra waan ta'eef akka hin ajjeefamne isaa waliin hin lolinaa koottaa jedhaniin. Warri salphifamoo ta'an kun Rabbiifi Ergamaa isaatiif tumsuu odoo hin tahin lubbuu ofii irraa qaanyii yookiin yeelloo deebisuuf yeroo tokko tokko malee lola hin dhufan, ittis hin hirmaatan.

(19) Yaa garee Mu'uminootaa! Qabeenya isaanii waan isinitti qorqodaniif, arjoomanii isin hin gargaaran. Lubbuu isaaniitis waan isin irraa qusataniif isinii waliin hin lolan. Ammaas jaalala isaanii waan isin irraa qusataniif isin hin jaallatan. Yaa Ergamaa bakka diina qunnamanitti yeroo sodaan dhufe lugnummaa irraa kan ka'e ija isaanii akka nama sakarata du'aa keessa jiruutti naannoftee kan gara kee ilaalan isaan argita. Yeroo sodaan isaan irraa deemee tasgabbaa'an boojuu barbaadan irratti bololoo ta'aniiti arraba of tuulummaatiin isin rakkisu. Warri amaloota kana qaban dhugaan hin amanne waan ta'aniif Rabbiin galata hojii isaanii duraa balleesse. Balleessuun sun Rabbirratti laafaa ta'eera.

(20) Isaan lugnoonni kun tuutni ergamaa Rabbiitiifi Mu'uminootaan loluuf gurmaa'an kun hanga Mu'uminoota barbadeessanitti hin deeman jechuu yaadu. Yoo yeroo biraa tuutni kun dhufuun murtaa'e munaafiqoonni kun tikfattootaa waliin Madiinaa irraa bahanii oduu keessan kan erga diinni isiniin lole booda maaltu argame? Jedhu irraa gaggaafachuu fedhan. Yaa Mu'uminoota! Isaan kun odoo isinii waliin jiraataniis xiqqo malee hin lolan waan ta'eef isaaniif hin yaadda'inaa.

(21) Dhugumatti wanta Ergamaan jedheefi hojjate keessatti hordoffiin gaariin isiniif ta'eera. Lubbuu isaa kabajamtuudhaan lola irratti odoo inni hirmaatee jiruu akkamitti isin lubbuu teessan isa irraa qusattan? Nama Rabbiifi guyyaa Aakhiraa kajeeluun isaf hojjateefi baay'ee maqaa Rabbii kaase malee namni biroo Ergamaa Rabbitti hin hidhatu. Namni guyyaa Aakhiraa hin kajeelleefi baay'ee Rabbiin hin yaadanne immoo Ergamaa isaatti hin hidhatu.

(22) Mu'uminoonni tuuta isaaniin loluuf gurmaawe yeroo argan akkana jedhan: kun mokkora, tumsa Rabbiifi Ergamaan isaa waadaa nuuf godhaniidha. Rabbiifi Ergamaan isaa waan kana keessatti dhugaa nutti dubbatan waan ta'eef mirkanaa'eera. Tuuta diina isaanii arguun Rabbitti amanuufi ajaja isaa fudhachuu malee homaa isaaniif hin daballe.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Umriin daangeeffamtuu waan taateef loluun ishee hin dhiheessu , lola jalaa dheessuunis ishee hin fageessu.
- Karaa Rabbii keessatti qabsaa'uu irraa duubatti hafuun yeroo hunda aadaa munaafiqaati.
- Ergaman jechaafi hojii isaa keessatti hedhannoo mu'uminootaati.
- Rabbitti amanuufi ajaja isaa fudhachuun amaloota Mu'uminootaati.

مِّنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ رِجَالٞ صَدَقُواْ مَا عَٰهَدُواْ ٱللَّهَ عَلَيۡهِۖ فَمِنۡهُم مَّن
قَضَىٰ نَحۡبَهُۥ وَمِنۡهُم مَّن يَنتَظِرُۖ وَمَا بَدَّلُواْ تَبۡدِيلٗا ٢٣ لِّيَجۡزِيَ
ٱللَّهُ ٱلصَّٰدِقِينَ بِصِدۡقِهِمۡ وَيُعَذِّبَ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ إِن شَآءَ أَوۡ
يَتُوبَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ٢٤ وَرَدَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بِغَيۡظِهِمۡ لَمۡ يَنَالُواْ خَيۡرٗاۚ وَكَفَى ٱللَّهُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
ٱلۡقِتَالَۚ وَكَانَ ٱللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزٗا ٢٥ وَأَنزَلَ ٱلَّذِينَ ظَٰهَرُوهُم مِّنۡ
أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ مِن صَيَاصِيهِمۡ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعۡبَ
فَرِيقٗا تَقۡتُلُونَ وَتَأۡسِرُونَ فَرِيقٗا ٢٦ وَأَوۡرَثَكُمۡ أَرۡضَهُمۡ
وَدِيَٰرَهُمۡ وَأَمۡوَٰلَهُمۡ وَأَرۡضٗا لَّمۡ تَطَـُٔوهَاۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيۡءٖ قَدِيرٗا ٢٧ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزۡوَٰجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدۡنَ
ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيۡنَ أُمَتِّعۡكُنَّ وَأُسَرِّحۡكُنَّ
سَرَاحٗا جَمِيلٗا ٢٨ وَإِن كُنتُنَّ تُرِدۡنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلدَّارَ
ٱلۡأٓخِرَةَ فَإِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلۡمُحۡسِنَٰتِ مِنكُنَّ أَجۡرًا عَظِيمٗا ٢٩
يَٰنِسَآءَ ٱلنَّبِيِّ مَن يَأۡتِ مِنكُنَّ بِفَٰحِشَةٖ مُّبَيِّنَةٖ يُضَٰعَفۡ
لَهَا ٱلۡعَذَابُ ضِعۡفَيۡنِۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٗا ٣٠

23 Mu’uminoota irraa namoota Rabbitti dhugaa dubbatuun karaa isaa keessatti qabsaa’uufi gadi dhaabbatuu irratti waadaa Rabbiif seenan guutantu jiru. Kanaafuu isaan irraa namni du’e yookiin karaa Rabbii keessatti ajjeeffame ni jira. Isaan irraa namni karaa isaa keessatti wareegamuuf eeggataa jirus ni jira. Mu’uminoonni kun akka munaafiqoonni waadaa isaanii keessatti hojjatanitti wanta Rabbiif irratti waadaa seenan hin jijjiirre.

24 Akka Rabbiin warra waadaa isaaf seene dhugaan guutan galata galchuufi munaafiqoota waadaa isaanii diigan yoo fedhe odoo isaan kufrii isaanii irraa hin tawbatin ajjeesuun isaan adabu yookiin tawbaa isaan qunnamsiisuun akka tawbaa isaan irratti deebi’uuf kana godhe. Rabbiin jabaa, injifataa namuu isa hin injifanne taheera.

25 Rabbiin Qureyshota, Ghaxfaaniifi namoota isaanii waliin jiru, Mu’uminoota barbadeessuu hamilan isaan dhorguun rakkinaafi yaadaa waliin isaan deebise. Rabbiin Mu’uminoota qilleensa erguufi malaykota buusuun kaafirootaa wajjin walloluu irraa gayeef. Rabbiin jabaa injifataa moohuu malee hin moo’atamneedha.

26 Yahuudota irraa warra kaafirtoota gargaare gamoo isaanii kan diina isaanii duraa ittiin tikfaman irraa gadi buuse. Lubbuu isaanii keessattis sodaa ni darbe. Yaa Mu’uminoota! Garee isaan irrra ta’e fixxanii garee kaan immoo isaan booji’attu.

27 Rabbiin erga isaan halaake booda dachii isaanii, midhaaniifi hundee timiraa tan ishee keessa jirtuu waliin isin dhunfachiise. Manaafi qabeenya isaanii kan biroos isin dhunfachiise. dachii Kheeybar tan amma dura ishee keessa hin ajjetinis isin dhunfachiise. Garuu fuula dura ishee keessa ajjatuuf jirtu. Kun waadaafi gammachuu Mu’uminootaaf ta’eedha. Rabbiin waan hunda irratti dandayaa waan ta’eef homaa isa hin dadhabsiisu.

28 Yaa Nabiyyichaa! Yeroo odoo wanti baay’inaan kennitu si bira hin jirre niitoolee keetiin yeroo isaan kennaa keessatti heddummeessuun akka kennituuf sirraa barbaadan akkana jedhiin: Dhugumatti yoo jiruu addunyaatiifi midhagina ishee keessa jiru barbaaddan wanta dubartoonni hiikaman ittiin qananiifamaniin isin qananiiseetiin hiikkaa isin rakkisuun keessa hin jirre isin hiikaa kottaa.

29 Yoo jaalala Rabbiifi Ergamaa isaa barbaaddan, biyya Aakhiraattis Jannata argachuu yoo feetan, akka jirtan irratti obsaa. Dhugumatti nama isin irraa obsaafi anaa wajjin jireenya tolcheef mindaa guddaa qopheesseera.

30 Yaa niitolii Nabiyyichaa! Isin irraa nama yakka mullataa tahe raawwatte, sadarkaa qabaachuufi waa’ee Nabiyyichaa tiksuu irraa kan ka’e Guyyaa Qiyaamaa adabbiin dachaa lama isheef godhama. Dachaa godhuun sun Rabbirratti laafaa taheera.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbiin sahaabota Ergamaa isaa qulqulleesseera. Sun isaaniif kabaja guddaadha.
- Yeroo Rabbiin sodaatan gabroota isaa Rabbiin gargaaruun tumsaaf.
- Yahuudota tuuta kaafiraa gargaaruuf waadaa diigan booddeen isaanii hammaateera.
- Warri Nabiyyichaa jaalala Rabbiifi Ergamaa isaa filachuun cimina iimaana isaanii irratti mallattoodha.